National Library 56253
Ger.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 6 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 21 (2464) XXVII aastakäik — Neljapäeval, 16. märtsil 1978 — Thursday, March 16, 1978 — Üksiknumbri hind 35 senti

Iisrael asus Liibanonis tasumisrünnakule

Tankid, jalaväeüksused ja lennukid ründavad Palestiina araablaste baase

TEL AVIV — Iisrael alustas möödunud teisipäeva õhtul oma tasumisrünnakuid Palestiina araablastele, atakeerides nende baase ja laagreid Liibanoni lõunaosas. Välisvaatlejate hinnangul kujutavad need tasumisrünnakud endist suuremaid sõjalisi operatsioone, mille läbiviimiseks on rakendatud tuhanded sõdurid, soomusmasinad, kahurid ja lennukid. Kokkupõrge kujuneb mõlemal poolel kahtlemata väga ohvriterikkaks, kuna palestiinlased avaldavad Iisraeli üksustele visa vastupanu ja Liibanoni lõunaosas on mitmel pool puhkenud suured lahingud.

Sõjalistest operatsioonidest võtavad osa ka Iisraeli kahurpaadid, milledelt saadeti mitmel pool maale sõdureid. Palestiina araablaste andmeil on Iisrael rakendanud rünnaku teostamiseks ka suuremal arvul kahureid ja lennukeid, mis pommitasid enne jalaväe rünnakule asumist Palestiina araablaste laagreid.

Palestiina araablased olid seekord rünnakuks hästi ettevalmistatud, kuna laagritest olid paljud tsiviilisikud evakueeritud ning kohale oli toodud uusi relvi ja laskemoona.

Iisraeli kahuritulele vastasid Palestiina araablased omapoolse kahuritulega, pommitades Liibanoni piirirajoonides asuvaid Iisraeli asundusi.

Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Palestiina araablastel oli varem Liibanoni lõunaosas 8000 hästirelvastatud sõdurit, kelledele toodi täiendust kui selgus, et Iisrael ei loobu oma tasumisrünnakust.

Palestiina araablaste ringkondadest hinnatakse ründavate iisraeli üksuste arvu 20.000 mehele, kuid see arv tudnub liialdatuna.

Palestiina terroristide veretöö möödunud laupäeval Iisraelis, mille ohvriks langes üle 30 inimese, on tekitanud rahva hulgas suure viha Palestiina araablaste vastu ja rahvas toetab üksmeelselt tasumisrünnakuid.

Samal ajal aga hoiatas Egiptuse president Sadat tasumisaktsioonide eest, mainides, et see hävitab jäägitult rahu saavutamise võimalused, mis oli nähtavasti terroristide veretöö eesmärgiks.

Torontos 4. märtsil toimunud Noorema Põlvkonna Nõupäeval arutati päevakohaseid eesti ühiskonna probleeme, mida „Vaba Eestlase" veergudel juba varem on valgustatud. Pildil osa Nõupäeval esinejatest. Esireas vasakult: Rita Sui (Toronto), dr. J. Kõvamees-Kitching (Sudbury), Tiina Matlisen (Ottawa), Helle Vaus (Montreal), Helge Kurm (Toronto). Teine rida: Toomas Sepp, Lembitu Ristsoo — Nõupäeva juhataja, dr. V. Salo ja Eesti Liit Kanadas esimees R. Kreem. Pildilt puuduvad: Anne Tüll, Eva Eichenbaum ja Vello Hubel. Foto:Meeme Sultson

70 pantvangi vabastati

70 inimest Hollandis Lõuna-Moluki terroristide küüsis

AMSTERDAM — Assenis, Hollandis, vabastasid erilise väljaõppe saanud mereväe sõdurid 70 pantvangi, keda Lõuna-Moluki terroristid olid ühes hoones kinni hoidnud üle 24 tunni, ähvardades vangid ükshaaval mõrvata kui terroristide nõudmisi ei täideta. Sõduritel kulus vabastamisoperatsiooni läbiviimiseks ainult 20 minutit ja tulevahetuse juures said ainult seitse inimest kergemalt haavata.

Kolm terroristi vallutasid möödunud esmaspäeva hommikul ühe valitsushoone ja võtsid 70 hoones viibivat inimest pantvangideks. Terroristid nõudsid 13-ne oma kaaslase vabastamist, kes on vangistatud varem toimunud terroriaktsioonide pärast, 13 miljoni dollarilise lunaraha maksmist ning lennukit maalt lahkumiseks.

Oma nõudmistele kaalu andmiseks mõrvasid nad ühe pantvangi ja viskasid selle laiba läbi akna välja.

Terroristid lubasid esmajärjekorras mõrvata kaks nende vangistuses viibivat poliitikut kui nende tingimusi ettenähtud tähtajaks ei täideta. Rünnaküksused ründasid terroriste just mõned minutid enne terroristide poolt antud tähtaega.

Täpsuslaskurid võtsid ümberkaudsete hoonete katustelt terroristide valduses oleva hoone tule alla ning sõdurid tormasid majja, kus terroristid alistusid.

Hollandis on umbes 40.000-st isikust koosnev Lõuna-Moluki koloonia. Kui Hollandi koloniaalrezhiim Indoneesias kokku varises siis anti Lõuna-Moluki saared Indoneesiale kuid vabas maailmas elavad Lõuna-Moluki elanikud nõuavad oma saartele iseseisvust ning katsuvad oma nõudmisi propageerida terroriaktsioonidega.

Itaalia sai uue valitsuse

ROOMA — Itaalias vannutati kristlik demokraatliku partei juhi Guilio Andreotti poolt moodustatud uus valitsus, mille koosseisus on ainult kaks uut nägu. Kommunistide partei lubas anda valitsusele parlamendis oma toetuse ning vastutasuks andsid kristlik-demokraadid kommunistidele kõrgeid kohti administratsioonis. Itaalia tulevase sise- ja välispoliitika kujundamiseks.

Kanadas üle 1 miljoni töötu

OTTAWA — Kanada statistikabüroo tegi teatavaks, et töötute arv Kanadas on taas suure sammu võrra tõusnud, ulatudes nüüd juba üle miljoni inimese. Opositsooniparteid said nende andmete avaldamisest uut laskemoona valitsuse atakeerimiseks ning tegid ettepaneku erilise kõigi parteide esindajatest koosneva komisjoni moodustamiseks, et katsuda ühiselt lahendada tööpuudu-se probleeme. Finantsminister Chretien lükkas selle ettepaneku tagasi.

Ukrainlaste kuldmedal Tiiu Kroll-Simmulile

SYDNEY — „Meie Kodu" trükkimise kriisiajal (senise trükikoja sulgemise tõttu) möödus tähistamata meie nooremasse generatsiooni kuuluvale suurele rahvuslikule võitlejale Tiiu Kroll-Simmulile osutatud hinnang Ukraina rahvusgrupi poolt ülemaailmselt ja eriti Austraalias. Meile teadaolevatel andmeil oli Tiiu Kroll-Simmul ainus väljaspool ukraina rahvusgruppi, kellele annetati möödunud sajandil elanud suure ülemaailmselt hinnatud ukraina vabadusvõitleja ja rahvuspoeedi Taras Shevtshenko-nimeline kuldmedal .

Neid kuld-aurahasid münditi Genfis Shveitsis kõigest 100, mis olid mõeldud Ukraina vabadusvõitluse huvides tegutsenud isikuile. Austraaliasse saadeti neist ainult 20 valitsuse eriloal (väärismetallide sissetoomise seaduste alusel). Austraalias, kui mitte ülemaailmselt, annetati ainult üks neist mitte-ukraina rahvusse kuuluvale isikule, kelleks on Tiiu Kroll-Simmul. Üleandmine toimus Ukraina Majas teisel jõulupühal 26. dets. 1977 sel puhul korraldatud pidulikul aktusel, Austraalia Ukraina Seltside Liidu esimehe poolt.

Sotsialistid andsid järele kommunistidele

PARIIS — Prantsusmaa parempoolsed ringkonnad mainivad, et sotsialistide ja kommunistide vahel sõlmitud kokkulepe ühiselt parlamendivalimiste teisele ringile minemiseks on tegelikult suur võit kommunistidele. Prantsusmaa peaminister Barre kinnitab, et sotsialisid tegid kommunistidele suuri järelandmisi ja kui pahempoolsed parteid parlamendis enamuse saavad ja valitsuse moodustavad ,siis antakse pooled valitsuse kohad kommunistidele.

Pahempoolsed ei saanud loodetud enamust

Prantsusmaa läheb vastu parlamendivalimiste teisele ringile

PARIIS — Prantsusmaa parlamendivalimiste esimeses ringis ei saavutanud pahempoolsed parteid — kommunistid ja sotsialistid — loodetud enamust. Mõlemate parteide juhtkondade vahel toimus käesoleva nädala algul terve rida koosolekuid omavahelise kokkuleppe ja koostöö platvormi leidmiseks, et minna ühiselt vastu tuleval pühapäeval toimuvale teisele ringile.

Kommunistid, sotsialistid ja mõned väiksemad pahempoolsed parteid saavutasid valimiste esimeses roundis ainult 1,1 protsendilise häälteenamuse kesk- ja parempoolsete parteide koalitsioonist üle.

Paljud eksperdid arvavad, et see enamus on selleks liiga väike, et garanteerida pahempoolsetele parteidele enamust parlamendis.

Prantsusmaa valimisseaduse kohaselt toimuvad parlamendi valimised nädalase vahega kahes ringis. Esimese ringi valimistel absoluutse enamuse saanud kandidaadid on parlamenti valitud kuid nendes valimisringkondades, kus ühegi partei kandidaat absoluutset enamust ei saanud, toimuvad teises ringis uued valimised.

Kommunistidele ja sotsialistidele on siis vajalik, et pahempoolsete parteide vähem hääli saanud kandidaadid loobuvad edasi kandideerimast rohkem hääli saanud pahempoolse kandidaadi huvides

ja suurendavad seega oma häälte üleandmisega pahempoolse kandidaadi läbimineku võimalusi.

Kommunistide juht Marchais, sotsialistide juht Mitterand ja pahempoolsete radikaalide juht Fabre saavutasid omavahelise kokkuleppe, et kõik kolm parteid lähevad järgmisel pühapäeval toimuvatele valimistele üksteist toetades ja moodustavad valimisvõidu korral kolmest parteist koosneva valitsuse.

Suured võimupiirid Itaalia kommunistidele

ROOM — Pikemat aega kestnud Itaalia sisepoliitiline kriis lahendati kristlik-demokraatliku ja kommunistliku parteide omavahelise kokkuleppega, mille alusel kommunistidele antakse suured võimupiirid Itaalia juhtimisel ehkki neile ei anta ministrikohti. Kommunistide esindajad saavad endile kõigis riigiasutustes ja institutsioonides kaasarääkimise ja otsustamise õiguse, mida kinnitab juba seegi fakt, et Itaalia riikliku raadio ja televisiooni direktorite 17-st kohast antakse neli kommunistidele. Nende kontsessioonide tegemise eest on kommunistid valmis kristlik-demokraatlikku parteid parlamendis toetama.

Eestlane põgenes üle Soome Rootsi

STOKHOLM (EPL) — Üks 36-aastane mees Eestist saabus Soomest Haaparanta politseisse ja palus poliitilist asüüli. Rootsi politseile on mees jutustanud, et tal õnnestus põgeneda üle Vene-Soome piiri ning seejärele liikuda läbi Soome ilma et teda oleks avastatud.

Rootsi Invandrarverketi büroojuhataja Bengt Ranland ütleb, et põgenike saabumine N. Liidust on üliharune nähe, vähemalt põgenemine sel viisil, nagu seda sooritas eespool nimetatud eestlane.

Rootsi saabub aastas vaid käputäis N. Liidu kodakondsust omavaid põgenikke, kuid need on eranditult meremehed, kes on laevq Rootsi sadamates viibides „ära hüpanud" ja asüüli taotlenud.

Mis puutub asüüli saamisse, märgib Ranland, siis kui keegi illegaalselt põgeneb Sovjeti aladelt, jätkub juba sellest, et siit maalt asüüli saada.

NEW YORGI
EESTI TEATER
külalisetendus
15. aprillil
A. H. Tammsaare
VARGAMÄE

Pühap., 26. märtsil kell 5 p.l. Eesti Maja suures saalis
KANDLEMUUSIKA ja LAULUÕHTU
Kaastegevad: KANDLE ORKESTER ja SOLISTID, RAHVALAULJAD — Leida Järvi, Ilo-Katrin Maimets, Leena Norheim, Karin Maimets, Sylvia Siitam
VALGUSPILDID JA LOENG MUINASEESTI KANDLEST — Andres Peekna
Teadustaja — Enn Killaspea
Pääsmed: 5.—, õpilastele ja pensionäridele $3.—
Pääsmed saadaval tegelastelt, POKO ärist — Mt. Pleasant ja E. Abistamiskomiteest

TES LASTEAIA
MOENÄITUS
pühap., 2. aprillil kell 2.30 p.l.
Eesti Majas
KOHVILAUD — Sissepääs $3.—

Soome spordiselts „Sisu" pallimängijad korraldavad TANTSUÕHTU EESTI MAJAS
laupäeval, 25. märtsil. ● „KAJA" ● BAAR
Kell 8—1 ● $3.50 ● Tere tulemast!

Timmas
UUED TÖÖD
3.—15. aprillini 1978
Avamine esmaspäeval, 3. apr. kell 8—10 õ. Merton Galery's
68 Merton St. Toronto, tel. (416) 481-1986
Galerii ajad: esmaspäevast laupäevani kell 9.30—5.30
pühapäeval, 9. apr. kell 2—5 p.l.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Balti Veteranide Liiga 4. märtsil Torontos toimunud kokkutulekust osavõtjad. Esireas viies vasakult organisatsiooni president S. Jokubaitis (leedu). Foto: St. Dabkus

Kommentaarid

25 aastat tagasi — 4. märtsil, 1953 — teatati ametlikult Kremlist, et Jossif Stalin on saanud peaaju verejooksu ning 6. märtsil saabus uus teade, et Stalin on surnud 5. märtsil. Kuni seni ajani on Kremli uksed Stalini viimaste tundide valgustamisel jäänud suletuks ja diktaatori surma saladusi teavad ainult tema lähemad kaastöölised. Sealjuures peetakse isegi võimalikuks, et diktaator mõrvati, kuna tal olid juba valmis uued plaanid oma lähemate kaastööliste tapakeldritesse saatmiseks ja seekord oli järjekord kätte jõudnud Molotovile, Voroshilovile, Mikojanile, Kossöginile ja KGB ülemale Beriale.

Maailma ajalugu tunneb palju türranne, kuid ühegi elutee ei ole palistatud nii pikkade ja tihedate haudade ridadega kui Stalini tee. Tema hingel on ka tuhandete eestlaste elud, keda ta laskis pärast Eesti annekteerimist mõrvata või Siberi orjalaagritesse küüditada.

Gruusia kingsepapoeg Jossif Dzhaugashvili, kes hiljem võttis endale varjunimeks Stalin, üritas esialgu karjääri teha vaimulikuna, kuid 19-aastaselt astus ta kommunistliku partei liikmeks ning visati marksismi propageerimise pärast vaimulikust seminarist välja. Pärast seda sai Stalinist kardetav terrorist ja elukutseline revolutsionäär, kes ei põrganud isegi tagasi pankade röövimisest, olles sellega kurikuulsa Lääne-Saksamaa Baader-Meinhof gängi eelkäijaks. Oktoobrirevolutsiooni järele sai temast üks partei juhtivaid mehi ning Lenini surm tegi talle tee lahti diktaatori positsioonile pürgimiseks ning oma vastaste armutult teise ilma saatmiseks.

Keegi ei ole registreerinud neid miljoneid ohvreid, mida nõudis Stalini rezhiim ja sunnivisiline kolhoseerimine. Läänemaailmas ei ole selle vastu erilist huvi tuntud, kuigi Hitleri ohvrite arvu meenutavad numbrid välguvad üsna tihti läänemaailma ajakirjanduses. Teise maailmasõja ajal ja selle lõpul oli Stalin Inglismaa ja Ühendriikide võitluskaaslane ja koos nendega võiduvilja jagaja. Lõviosa sellest võiduviljast langes teatavasti kavalale ja reeturlikule Stalinile, kelle vallutusi peeti vajalikuks Helsingis sõlmitud kokkulepetega ja allkirjadega tunnustada.

N. Liidu praegune juhtkond püüab end välispidiselt Stalini terroriajastust lahutada ja isegi diktaatori ausambad on kõikjalt kõrvaldatud. Neid leidub veel ainult Gruusias, kus kohalikud elanikud oma „suurt poega" ikka veel austavad. Kuid paljud N. Liidu praeguse võimumehed ei saa kuidagi eitada, et nad tegid suuremal või vähemal määral aktiivselt kaasa türranni verised aastad ja olid tema abilisteks miljonite inimeste hävitamisel. Tsheka asutaja ja massimõrvar Felix Dzerzhinski on praeguste valitsejate silmis sama aus/ ja lugupeetud mees nagu ta seda oli Lenini ja Stalini päevil. Isegi rahvaste ja rezhiimivastaste hävitusmeetodid on nüüd muutunud N. Liidus rafineeritumaiks ja varjatumaiks.

Suure türranni vaim ja teod elavad Venemaal ja allaheidetud riikides varjatud kujul edasi ning neid pole suutnud välja radeerida 25 möödunud aastat. Ainult siis kui kommunistlik kord variseb ja punane impeerium laguneb, võib loota ka Stalini vaimse pärandi likvideerimist ja tema ning ta kaaslaste kuritegude täielikku paljastamist ja ajalooraamatutesse kinnitamist.

*

Belgradis lõppes hiljuti tagajärjetult ida- ja läänemaade vaheline konverents, mille eesmärgiks oli vaadelda ja analüüsida, kas Helsingis Euroopa julgeoleku- ja koostöö konverentsist osa võtnud 35 riiki on oma lubaduste kohaselt rakendanud inimõiguste ja teisi printsiipe. Konverents lõppes kurva fiaskega, kuna venelased deklareerisid külmalt, et neid ei huvita inimõiguste ning ida ja lääne vahelise läbikäimise küsimused.

See venelaste põikpäisus ja oma lubadustest taganemine lasevad koostöökonverentsi paista eriti tuhmis valguses ja vihjavad ka

(Järg lk. 3)

Pinevus Aafrikas

Nüüd, kus Etioopia relvastatud jõud koos kuuba sõduritega ja varustatuna N. Liidu moodsate relvadega Ogadeni kõrbealad Somaalia üksustest on puhastanud ja Somaalia piirini välja tunginud, tekib paratamatult küsimus — mis saab edasi? Kas N. Liit lepib ainult Etioopia oma kontrolli alla saamisega või laseb ta oma pilgud laiemalt ringi käia ning taotleb selles piirkonnas uusi vallutusi, üritades eeskätt Somaaliasse tungimist ja mässulise Etioopiale kuuluva Eritrea provintsi vallutamist, mis annaks Moskva käsutusesse strateegiliselt ülitähtsas piirkonnas suured rannikualad ja mereväe baasid?

Kui arvesse võtta N. Liidu kerget edu Angoolas ja nüüd Etioopias, siis võib oletada, et venelased ei lepi seniste saavutustega vaid suurendavad ja laiendavad oma operatsioone Aafrikas, kavatsedes kogu seda kontinenti bolsheviseerida. Nii Angoola kui ka Etioopia sündmuste puhul jäid läänеriigid eesotsas Ameerika Ühendriikidega pealtvaatajaiks

Angoolas ei nõustunud Kongress Vietnami kaotuste agoonias antikommunistlikke pärismaalaste gruppe toetada ja Etioopias tituleeris president Carter Ogadeni kõrbealadele tunginud Somaalia sõdurid ja partisanid agressoriteks, keda Ühendriigid ei saa abistada.

N. Liidu seniste sammude ja operatsioonide põhjal Aafrikas tundub, et Kremlis on välja töötatud laiaulatuslik ja üksikasjaline strateegiline kava Aafrika Moskva ülemvõimu alla painutamiseks.

Moskva strateegia kohaselt ei abista venelased Aafrika rahvusliikе elemente, kellest ei ole teada, et nad võimule saades marksistliku rezhiimi rakendavad, vaid nad ulatuvad oma abistava käe ja relvatoetuse pahempoolsetele ekstremistidele, kes on valmis Moskvaga koos töötama ja võimule saades N. Liidu uutes koloniaalriikides asevalitsejate osi mängima.

Kõigi nende kaugeleulatuvate kavatsuste teostamisel, mis näevad ette ka Rodeesia ja Lõuna-Aafrika Vabariigi vallutamist, arvestab N. Liit ilmselt Ühendriikide passiivsusega ja otsestest suurjõudude vastuoludest ja kokkupõrgetest kõrvale hoidumisega.

Ühendriikide senised sammud ja poliitika Aafrikas kinnitavad, et Washingtonis ei ole kindlakujulist poliitikat Aafrika probleemide lahendamiseks ja Ühendriikide mõju laiendamiseks, mis on suurelt osalt tingitud ka Carteri erisaadiku Andrew Youngi omapärasest tegevusest, kuna Young Ühendriikide neegrina sümpatiseerib emotsionaalselt Aafrika mustadele unustades sealjuures maailmapoliitilised ja strateegilised probleemid. Youngi arvamise kohaselt ei ole Aafrika uutes riikides tähtis rezhiimi poliitiline hoiak vaid rahu säilitamise küsimus, kuna rahu püsimisel teeb Ühendriikide kaubandus ameeriklaste huvides oma töö. Etioopia ja Angoola sündmused kõnelevad kahjuks siiski hoopis teist juttu ja näitavad, et Youngi teooriate rakendamisel võivad ameeriklased peagi kaotada oma mõjuvõimu kogu Aafrikas.

Andrew Young'i ebarealistlikud teooriad mõjutavad kahtlemata suurel määral praegust olukorda ka Rodeesias. USA ja Inglismaa range hoiak sealsete valgete vastu on toonud kaasa olukorra, kus ka see piirkond ähvardab langeda mustada ekstremistide mõju alla. Rodeesia peaminister Smith saavutas kokkuleppe Rodeesia mustade mõõdukate juhtidega võimu järk-järguliseks üleandmiseks valgetelt mustadele, kuid sellega ei lepi mustada partisanide juhid ja ekstremistid, kes taotlevad relvi N. Liidult Rodeesia vallutamiseks. Ühendriikidel ei ole praegu ilmselt kindlat seisukohta, kas toetada mustade pahempoolsete partisanide nõudmisi või aidata kaasa peaminister Smithile võimu järk-järgulisel ülekandmisel.

Venelaste senine pidurdamata edasitung Aafrikas näitab, et ameeriklastel oleks juba aeg kokku võtta ja üle saada Vietnami masendava tagasilöögi mõjudest ning hakata mõtlema mineviku asemel tulevikule. Moskva suured operatsioonid Kuuba palgasõdurite abil India ookeani, Adeni lahe ja Punase mere piirkonnas vihjavad maailma suurimate õlitagavarade ümberpiiramise operatsioonidele, millede õnnestumisest või ebaõnnestumisest oleneb tulevikus läänеriikide elu ja surma küsimus.

K. A.

Eesti vabaduspäevast ameerika ajalehtedes

Aleksis Ranniti informatiivne tegevus Eesti saatuse tutvustamiseks

Palju kõnesid on peetud seoses Eesti Vabariigi 60. aastapäevaga, peamiselt meie oma rahva julgustuseks ja ergutuseks. Vähesed on olnud meie riigi saatust puudutavad võõrkeelsed artiklid. On siiski tähelepandav, et meie kunstiteadlane ja luuletaja Aleksis Rannit on andnud kahele ajalehele materjali või kirjutanud ise ülevaate. Üks on Yale'i ülikooli ajakirjandusbürooga koostöös ilmuv Ameerika vanim ajaleht „The Haven Register" 24. veebruari number ja teine „The Boston Globe" 26. veebr. number. Esimese artikli autoriks on Philip J. Johnson, teise autoriks on A. Rannit.

Esimese pealkirjaks on üle kuue veeru „60. juubeliaasta tähistamine — Täna märgitakse okupeeritud Eesti vabaduspäeva". Autor ütleb, et Eesti Vabariigi 60. aastapäev on suur sündmus kõigile eestlasile kui ka paljudele ameeriklastele. Autor annab piiksma ülevaate Eesti ajalcost, mil Eesti kaotas 13. sajandil oma iseseisvuse aastasadadeks taanlaste, sakslaste, rootslaste ja venelaste alla kuni 1918. a. saavutati iseseisvus.

Ta vaatleb Eestit vaba ja areneva maana, kirjeldab Eesti ja N. Liidu vahelist rahulepingut ja teisi rahuеesmärgilisi kokkuleppeid, kuni Stalin—Hitleri kokkuleppe põhjal N. Liit okupeeris kolm Balti riiki

ja alustas oma hävitava terroriga, mille tõttu tuhanded on hukkunud Siberi orjalaagreis.

Vaadeldes praegust olukorda ta toob esile pideva venestamise ja genotsiidi, kuhu kellegil pole midagi vahel öelda, kuna N. Liit peab seda oma siseasjaks. Praegu on Eesti, üks kõrgemini tsiviliseeritud riik, N. Liidu kolonialismi kütkes. Iga katse inimõigustest rääkida surutakse karmilt maha, kuna N. Liit kasutab kõiki vahendeid oma mõjuvõimu suurendamiseks. Autor ütleb, et sellist rahvusvahelist kuritegu ei tohi varjata, vaid vabadust armastavad rahvad peavad teadlikeks saama, mis juhtub N. Liidu poolt okupeeritud Euroopas ja avaldama survet õiguse ja vabaduse nimel, et kõik rahvad saaksid vabaks, nende hulgas ka Eesti rahvas.

„The Boston Globe" avaldas pika artikli A. Ranniti sulest „The Estonia I Know" (Eesti mida ma tunnen).

Toimetaja on omalt poolt lisanud märkuse, et 24. veebr. pühitsevad eestlased N. Liidu ikke all salaja, vabas maailmas aga avalikult Eesti iseseisvaks kuulutamise 60. aastapäeva. Ajaleht on palunud rahvusvaheliselt tuntud eesti luuletajat, teadlast ja kriitikut Aleksis Rannitit, et ta kirjutaks oma maast. Ta tutvustab selle järel ka A. Rannitit, kelle viimane luksusväljaandes luuletuskogu „Cantus Firmus" ilmus jaanuari kuul.

A. Rannit annab veidi meeleolulise pildi kuidas üks eestlane end siinsel mandril ameeriklaste seltskonnas peab tutvustama, kus mitmed sõnatüved toovad väärmõistmisi, kuni tutvustaja lõpuks jõuab selgitada, et eestlased on soomeugri rahvas, kel pole mitte midagi tegemist ei slaavlaste ega sakslastega, ei rassiliselt ega keeleliselt

Selline dialoog on autoril toimunud sellest ajast peale kui ta 25 aastat tagasi Ameerikasse asus.

Järgneb Eesti geograafiline ja ajalooline tutvustamine koos võrdlemisi suure Läänemeremaade kaardiga. Ta kirjeldab eesti kultuuri, rahvaluulet ja teeb võrdlusi teiste rahvastega. Alustab eesti kujutavkunsti Michel Sittow'iga kes sündis Tallinnas 1469 ja jõuab E. Wiiraltini, kes samuti kui Marie Under on vaatamata oma kunsti kõrgele meisterlikkusele inglisкeelses maailmas peaaegu tundmatud.

Viimasel ajal on eestlaste nimi esinenud A. Solzhenitsõni teostes. Pärast hilisemat Eesti saatuse kirjeldamist esitab ta küsimuse: mis me võime teha täna? Mida me teeme? Ja vastab, et kodumaal jätkub intensiivne vaimne elu praegu, kuid see on ainult salajane eksistentsialistlik vabadus, mida tuleb hinnata iga minuti eest.

Samal ajal eestlased vabaduses võitlevad avalikult oma maa poliitilise ja kultuurilise vabaduse eest.

Artikli juures on lisaks kaardile kolmeveeruline foto Narvast ja autor A. Rannitist.

Näib, et üksikisikuil on suuremaid võimalusi oma tutvuste kaudu oma maa eest rääkida ja selle kurba saatust maailmale tutvustada kui organisatsioonidel. Rannit küsis: mida me võime teha täna? Oma kirjutisega ta näitas mida on võimalik.

Võitlus neutronpommi vastu

Venelased nimetavad uut relva „barbaarseks"

GENF — Genfis toimunud desarmeerimise konverentsil esitasid venelased järjekordselt nõudmise neutronpommi keelustamiseks ja vastava rahvusvahelise kokkuleppe sõlmimiseks. Neutronpomm on juba kauemat olnud venelastele pinnaks silmas ning nad on ka varem mitmel korral üles tõstnud selle relva keelustamise.

N. Liidu esindaja Viktor Likhatshev esitas konverentsil resolutsiooni neutronpommi keelustamiseks lisades sealjuures ähvardavalt,

et N. Liit võtab tarvitusele „tasumisabinõud" kui see „barbaarne" relv tarvitusele võetakse.

Likhatshevi arvates ohustab neutronpomm ka detentet ning võtab rahvastelt usalduse desarmeerimise konverentsi vastu.

Venelastele vastas erakordselt teravalt Ühendriikide esindaja Adrian Fischer, et venelased on alustanud suurt kampaaniat neutronpommi vastu

kuid samal ajal ei taha nad diskuteerida vene uut SS-20 tüüpi mitmelaengulist raketti,

mis on võimeline tabama igat märki Euroopas ning mille produtseerimisele on asutud erakordse energiaga.

Punased terroristid süüpingis

Itaalias algas Punase Brigaadi protsess

TORINO — Itaalias, Torinos, algas pahempoolsete terroristide protsess, mis on äratanud kogu Itaalias suurt tähelepanu. Terroristid, kes nimetavad endid Punase Brigaadi liikmeteks, on terroriseerinud pidevalt Torino ja teiste linnade rahulikke elanikke ning on viinud olukorra nii kaugele, et keegi ei julge kohtus nende vastu tunnistada.

Punased bandiidid, kelledel on tõenäoliselt tihe side N. Liiduga ja Itaalia kommunistliku parteiga toodi politseiahelikkudest ümberpiiratud kohtusaali raudus kätega ning kohtunik oli varustatud politseinikest ihukaitsega.

Protsessi algus on juba pikemat aega veninud, kuna vandekohtu koosseisu koostamisel esines punaste terrori tõttu suuri raskusi.

Terroriste süüdistatakse sotsiaalse ja poliitilise korra õõnestamises ning pommiatentaatides, mõrvades ja küüditamistes. Bandiidid mainisid oma deklaratsioonis kohtule, et see ei ole kohtuprotsess vaid üks faas rahva võitlusest riigi vastu.

Juudi organisatsioonid sõjajalal Carteriga

WASHINGTON — Ühendriikide juutide organisatsioonid tegid Valgele Majale teatavaks, et nad ei poolda president Carteri Kesk-Ida poliitikat, mis nõuab Iisraelilt järelandmiste tegemist araablastele. Juudi organisatsioonide viha oli eriti suunatud presidendi nõuandjale välispoliitilistes küsimustes Zbigniew Brzezinskile. Poola päritoluga Brzezinski kinnitas, et juudi organisatsioonid on ilmselt valinud hirmutamise taktika, mis tembeldab igaühe anti-semiidiks, kes ei poolda juutide seisukohti ja nende poliitikat.

Lugeja kirjutab

Miks oleme passiivsed?

Ottawa kubiseb vene spioonidest, raha väärtus langeb, töötatööliste arv tõuseb. Hea elu Kanadas on hädaohus.

Ja mis teevad eestlased?

Nad laulavad, mängivad, söövad ja joovad hästi ning kritiseerivad olukorda.

Kui kutsuda neid meile vastuvõetavasse Kanada poliitilise partei liikmeks, et anda ka eestlastele võimalust olukorda parandada, siis ainult mõned üksikud inimesed on sellest huvitatud.

Kas eestlased ei ole õppinud oma kogemustest? Kas nad on unustanud? Kui meiesugused ei saa aru praeguse aja tõsidusest siis ei ole vabal, demokraatlikul riigikorral mingit tulevikku maailmas.

M.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

VALVEARST NÄDALALÕPUL

18. ja 19. märtsil on valvearstiks dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

© Ilmar Sulg, med. dr. ja dotsent, on nimetatud Jönköpingi lõunakliiniku psühhogeriaatria osakonna ülemarstiks.

KOIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1432 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Montreali Segakoor esinemas Montrealis toimu nud Eesti Vabariigi juubeliaastapäeva aktusel. Koori juhatab K. Raudsepp. Foto: E. Sügise

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

konverentsi õnnetule nimele, sest venelastega pole varem keegi kunagi koostööd saavutanud ja Belgradi konverents kinnitas kurba tõika, et seda pole ka võimalik tulevikus saavutada.

Kuid läänemaailma poliitikud ja kõik teised Moskvaga kontaktide otsijad on vaatamata nendele pekssasaamistele ikka veel naiivselt optimistid. Nii näiteks kavatses Inglise televisiooni saatejaam BBC ajakirja „National Review" andmetel märkida oktoobrirevolutsiooni juubelit erisaadetega ja saata sel puhul mitu meeskonda Venemaale. Nii pidid isegi kaks inglise autotööstust minema nädalaks ajaks vene Togliatti autotööstusesse ning BBC pidi filmima, mida nad seal nägid ja läbi elasid. Teine meeskond pidi oktoobrirevolutsiooni nädalal viibima Moskvas — filmima seal muuhulgas paraadi ning tegema intervjuusid välisministeer Andrei Gromõkoga ja teiste tähtsate tegelastega.

Selle „Vene Nädala" ettevalmistustööde sarjas külastasid BBC juhtivad tegelased, produtsendid ja tehnilised jõud kaheksa korda Moskvat ning venelased olid kõigega „kahel käel nõus".

Mis aga kõigest sellest koostööst lõpuks välja tuli? Kogu operatsioon jooksis täielikult liivale. Kui inglise autotöölised siirdusid vene autotööliste ametiühingu koosolekule, mida inglased tahtsid filmida, siis seletasid vene ametimehed inglise töölistele rahava üllatusena, et vene ametiühingu ülesandeks on produktsiooni tõstmine. Ametimehed lisasid, et nad nimetatakse ametisse kommunistliku partei poolt ning vastutavad selle kohaliku osakonna ees. Kogu sellele vene autotöölistega koostöö otsimise algatusele pani veel omakorda punkti peale üks inglise tööline, kes siiütult küsis, miks vene autovabriku parkimisplatsil on nii vähe tööliste autosid. On loomulik, et filmimisest ei tulnud selles olukorras midagi välja.

Siis tahtsid inglise filmimehed filmida ühte teist vabrikut, kuid ka see ebaõnnestus kuna neil lubati nelja päeva asemel vabrikus viibida ainult kaheksa tundi ja saadeti nad pärast seda lasteaedadesse ja liuväljadele. Sama kurvalt käis ka kõigi teiste inglise televisioonimeeste algatuste käsi — neil ei lubatud filmida rahva töö protsessi ega igapäevast elu vaid viidi nad selle asemel ooperisse, balletietendusele ja tsirkusesse.

Inglased pidid lõpuks kibestunult tunnistama, et nende „Vene Nädala" filmimine ei andnud venelaste vastuseisu tõttu kaugeltki neid tulemusi mis nad lootsid ja kaamerameeskonnad pidid leppima ainult propagandavõtetega, mis tehti venelaste heakskiitmisel.

Need on ainult üksikud näited igapäevasest elust, mis eriti kujukalt kinnitavad, et N. Liiduga on peaaegu võimatu arendada mingisugust konstruktiivset koostööd nagu seda läänemaailmas sõna „koostöö" all tuntakse. Jääb ainult arusaamatuks, kuidas läänemaailma poliitikud seda koostööd suurtes mõõtudes tahavad rakendada kui isegi pisikesed koostöö katsed venelaste poolt juba eos surmatakse.

AMI

Los Angelesi eestlased tormide keerises

Vesi viis ära majad ja uhtus teise kohta surnuaiad

LOS ANGELES (VE) — Los Angeles on kannatanud rajuilmade all ligi kaks kuud. Need ei ole tavalised tormid, vaid rohkem hurrikaani taolised vihmad koos tugeva tuulega. Tavaliselt suunduvad tormid Lääne-Kanadast lõuna poole, kuid viimased kuud on tormid Lõuna-Kaliforniasse tulnud Mehhikost või lõunast Vaikse ookeani kaudu. Vihma sajab nii kõvasti, et maa müdiseb ja puud kiunuvad tuule pingutusest. Kuna Los Angelese linna ümbritsevad mäed on liivased, siis on iga päev mõni liiklustee kinni muda laviinide ja kivirahnude all.

Need õudsed vihmad on tekitanud ka miljonite dollarit väärtuses kahju ja California kuberner Jerry Brown kuulutas California osariigi „disaster area'ks", et saada odavaprotsendilist laenu tormi tõttu kannatanute abistamiseks.

Vesi pühkis ära peaaegu täielikult mägede vahelises orus asuva Hidden Hills külakese. Suur vihm uhtus minema ka osa mägedes asuvast Vedugo Hills'i surnuaiast ning veevood kandsid umbes 40 surnukeha lähedal asuvate majade tagaaedadesse. Osa laipasid on praegu veel leidmata suurte mudalaviinide alt. Ettevaatuse mõttes kaeti surnuaia ülejäänud ohtlik rajoon suurte presendist linadega. Teadaolevalt sinna ühtegi eestlast ei ole maetud, kuna nende hauad asuvad Hollywood Hills'i surnuaial lamedal maal.

Palju maju nii mägedes kui ka ookeani ääres said kannatada kui vesi maa maja alt ära uhtus. Osa maju langesid kokku kaardimajakestena. Seni ei ole kuulda olnud, et mõnel eestlasel oleks pahandust olnud oma elamuga, väljaarvatud väiksed vead nagu ujumisbasseinid ajavad vett üle ja kamina kaudu tilgub veidi vett sisse. Ilmateade aga lubab järjest uute tormide tulekut. Kõik vee reservuaarid on ääreni vett täis ja liivane maa on veega täiesti läbi imbunud.

Taevataat naeratas siiski sõbralikult eestlastele.

Eesti Vabariigi 60. aastapäeval oli Pus ilm ja 24. veebruaril heisati Eesti lipp Ühendriikide lipu kõrvale Los Angelese linna raekoja esisel.

Linnapea protokolliülem Bea Lavery luges ette eestlastele sõbraliku proklamatsiooni ning Los Angelese maakomanõunik James Hays kuulutas 24. veebruari Eesti Päevaks Los Angeleses vastava proklamatsiooniga. Õhtul toimus E. V. Los Angelese aukonsulaadi korraldusel väliskülaliste vastuvõtt Ambassador hotellis. Laupäeval kogunes rahvast rohkelt Los Angelese Eesti Majja aktusele, kus kõnelejaks oli kauaaegne Läänerannniku tegelane Arne Kalm, kes oma sõnavõtus toonitas,

et eestlastel tuleks esiritta seada vabadusvõitlus ning püüdlused Eesti iseseisvuse taastamiseks ning mitte nii palju rõhku panna kultuuriilisele ja seltskondlikule tegevusele.

Ta väitis ka, et on vähe lootust, et Ühendriigid läheksid Eestit vabastama. Vabaduse taastamine peaks aluse saama Eestis ja ida riikides, milleks on näha juba märke käärimiste ja apellide näol, mis on saabunud ikestatud Eestist. Aktust kaunistas Los Angelese Segakoor kahe lauluga ning noortelt oli sõnaline põimik. Austati Vabadussõjast osavõtnuid Eduard Taola, Aleksander Jürgensi, Otto Jürgensi ja Karl Kulli. Õhtusöögile järgnes seltskondlik koosviibimine, kus eeskavas esines noorte rahvatantsu trupp „Maaväristajad". Ka kohalik meedia märkis ära eestlaste pidupäeva kommentaaridega. Ajakirjandusega võttis kontakti Rahvuskomitee Esinduskogu liige Viivi Piirisild.

Märtsikuus on oodata Los Angelesesse külla Eesti Rahvusteater Kanadas näitetruppi Torontost. Esitamisele tuleb auhinnatud Arvo Mägi satiiriline komöödia „Kihlus" kolmes vaatuses Riina Reiniku lavastusel. Etendus Los Angeleses toimub laupäeval 25. märtsil kell 7 õhtul. Reserveeritud on juba hea akustikaga tuntud koolimaja Madison Junior High School, 13000 Hart Street, North Hollywood, kus on ka küllaldaselt ruumi autode parkimiseks.

V. P.

Nova Scotia eestlased olid koos

80 eestlast Eesti Vabariigi aastapäeval

DARTMOUTH, N.S. — Eestlasi ja teisi baltlasi Nova Scotias õhutati alal hoidma nende keelt ja kultuuri, seega kindlustades, et maailm ei unustaks nende Nõukogude võimu all ägavaid rahvaid. Leonard Oja Antigonishist, kõneledes Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel 18. veebruaril Dartmouthis, märkis kui oluline see on, et noored tutvuneks oma esivanemate pärandiga.

Mööda nud on peaaegu 40 aastat Nõukogude okupatsiooni algusest, kuid eestlased paguluses, hajutatud väikestesse gruppidesse üle kogu maailma, ei ole lasknud vabal maailmal unustada nende kannatavat kodumaad.

Niikaua kui püsivad need vabaduse tulukesed, püsib ka lootus Eesti vabadusse.

Kõneleja meenutas kuulajaskonnale, et Eesti, pärast aastasadu kestnud võõrast valdust, sai nautida vabadust vaid lühikest aega. Ent vankumatu tahe vabaduse ja õiguse järele püsib.

Aastapäeva tähistamine tõi kokku umbes 80 eestlast üle kogu Nova Scotia ja ka naaberprovintsist New Brunswickist. Külalisteks oli väiksemal arvul lätlasi, leedulasi ja kanadalasi. Aktuse avasõna ütles Aet Sandström, millele järgnes lastelt laul „Hoia, Jumal, Eestit". Tublideks lauljateks olid Meiu ja Virve Sandström, Kersti Soosaar ja Karin Sõrra. Pärast L. Oja kõnet tutvustas Jaan Soosaar David Wilsonit, kes pärast Teist maailmasõda UNRRA ohvitserina abistas põgenikke.

1949. a. tõi David Wilson Saksamaalt grupi eesti käsitöölisi oma Pictou County tallu.

Jaan Soosaar lisas, et tookordne raske majanduslik olukord sundis paljuid nendest eestlastest ümber asuma Ontariosse. Siiski jäid siia mõned perekonnad, kes omale kodu rajasid New Glasgow'is ja sel õhtul ka kohal viibisid.

David Wilson, kes koosviibimisest osa võttis koos abikaasaga, meenutas oma kauakestnud suhteid baltlastega ja rõhutas, et erineva keele ja kommete kiuste lahendati probleemid ja oldi edukad. Ta võrdles eestlaste tulekut Pictou piirkonda Shoti asunikega, kes saabusid samasse piirkonda 200 aastat varem.

Lätlaste poolt tervitas koosolijaid dr. Gustavs Vilks Dartmouthist. Ta ütles, et pagulas-algaastail oli tegevus suunatud peatsele tagasipöördumisele kodumaale. Nüüd asub pearõhk keele ja kultuuri säilitamisel ja vabadusvõitluse viljelemisel. Ramona MacDonald Halifaxist kõneles lühidalt kohalike leedulaste esindajana.

Ka tema rõhutas vajadust säilitada oma kultuuri ja nimetas muuhulgas, et tal on valminud film leedu kunstist mida esitatakse avalikkusele Natiönal Film Boardi käendamisel.

Aktus lõppes Eesti hümniga.

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine on üks väheseid kordi kus enamik Nova Scotia eestlasi kokku tulevad, tingituna kaugustest. Selleks järgneb aktusele tavaliselt koosviibimine ühissöögi, loterii ja tantsuga. Siis avaneb võimalus vanadel sõpradel pikemalt vestelda ja uusi sõpru kohata. Eestlastel on õnnestunud üürida linnalt mugav järve-äärne maja, mis 60. aastapäeva puhul oli kaunistatud sini-must-valgete lintidega ja Eestist seljakotis kaasatoodud lipuga.

E.V. juubelisünnipäev Rochesteris

Eesti Vabariigi juubeliaktus koos õhtusöögiga Rochesteris (N. Y.) laupäeval, 4. märtsil oli kokku toonud kenakese hulga kaasmaalasi. Suure Eesti vapi ja lippudega kaunistatud peosaali koguneti juba varakult. Osa daamidest kandis nägusat rahvariietust, mis muutis meeleolu rahvuslikult pidulikuks.

Koosviibimine algas Ameerika hümniga. Avasõna ja tervituse eesti ja inglise keeles ütles Rochesteri eestlaste nimel hr. Heino Arras, toonitades eriti selliste rahvuslikkude pidupäevade osatähtsust meie rahva huvides. Aktusekõne oli S. Preemilt Torontost ning muusikalises osas esines sopran Silvia Preem.

Rõõmsaid kevadpühi!

Pühadelaual traditsiooniliselt head

pashad
babad
tordid

ja teised maiustused nagu

shokolaad
martsipanist
kanapojad ja
jänkud

ON PÜHADEMEELEOLU LOOJAD

AAMJARV'S SWEETS
602 YONGE ST. 922-5346
THE LANES 120 ADELAIDE W. 363-9912
COLONNADE 131 BLOOR W. 962-0662 TORONTO

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

„Baltia" esimene kirjandusõhtu

Hiljutiloodud The Baltic-American Association for the Arts, „Baltia", kirjanduse ja draamasektsioon korraldab Balti kirjandusõhtu, balti luule pärastlõuna, 18. märtsil Ukraina-Ameerika Instituudi ruumes.

Ettekannetega oma loomingust inglise keeles esinevad eesti, läti, ja leedu luuletajad, esitades luulet ka nende emakeeles. Eestlastest esinejate seas on teadaolevalt prof. Aleksis Rannit ja Urve Karuks Torontost.

VES

Suri õpetaja Ilmar Ainsaar

Melbournes on 15. jaanuaril surnud pika haiguse järele EELK Melbourne Pauluse Koguduse endine õpetaja Ilmar Ainsaar, sünd. 12. aug. 1919. a. Tallinnas.

Kadunu ordineeriti õpetajaks 6. juunil 1954. a. Töötas mõnda aega õpetajana Inglismaal, kust asus Austraaliasse. Ta oli seal kirikliku töö kõrval tegev ka seltskondlikul alal, olles Eesti Meestelaulu Selts Melbournes asutajaid ja kooriiige, tegev Melbourne Eesti Ühingus „Kodu" jm.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ----------
---------- 197.... Tellimise katteks lisan $ ------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Rahn saata ainult tähtkirjas).
Nimi ----------
Aadress ----------

(Järg lk. 3)

SURMA LÄBI LAHKUS MINU ARMAS ABIKAASA

ANITA NUKK

Sündinud 26. oktoobril 1914 Audrus
Surnud 12. märtsil 1978 Torontos

Mälestab vaikses leinas

ABIKAASA

LAHKUS IGAVESELE UNELE MEIE KALLIS EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

SOPHIA (PETERS) VERLIN

neiuna Linde
Sündinud 12. märtsil 1893 Saaremaal
Surnud 9. märtsil 1978 Torontos

Mälestavad leinas

„Õndsad on need, keda taga kiusatakse õiguse pärast, sest nende päralt on taevariik."
Mat. 5:10

VIKTOR abikaasaga
TOM ja TARMO abikaasadega
KALJU perekonnaga Eestis
LORI-ANN

LAHKUS MEIE ARMAS

ANITA NUKK

Mälestavad leinas

ANDREI ABE
HUBERT perekonnaga
UNO perekonnaga
ALEKS ABE
MEINHARD ABE
HERTA ja TIIU ESTER

OOTAMATULT LAHKUS MEIE SÕBER JA KAASEESTLANE

ROBERT SOKK

Sündinud 6. märtsil 1923 Tallinnas
Surnud 4. märtsil 1978 Thunder Bay's

Mälestavad leinas

AVASALU Vello
DINER Henry, Cathrin
ERDMAN Arnold, Agnes
JAAKO Arved perega
JACKSON Jack, Alina
KALMAR August, Lilli
KRUUS Evald
KULLUS Evald perega
LIBLE Oskar perega
MERTSON Jenny
MITT Karl
PALUMÄE Lembit, Linda perega
PÕLDAAS Volli, Signe
PÕLTSAMAA Edgar
RAADIK Hans
REILJAN Viktor, Aino
SPIRKA Lembit, Phyllis perega
STEINBERG Juhan, Amanda
SUND Otto, Mary
TERAMAA Harri
VIIRES Aarne
WASSILJEW Elsi perega
ÕUNAPUU Arne, Ella

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ANITA NUKK'a

mälestavad sügavas leinas

J. AVI abikaasaga
K. ARDAM abikaasaga
B. HÄRM perega
J. JUHANSON perega
A. VALK abikaasaga

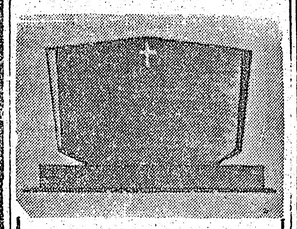

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

MÄLESTADES KURBUSES

ANITA NUKK'a

HERMAN ja JUTA KIRST
USA perekonnaga
KRISTINA abikaasaga

Kallist kaasvilistlast E.Ü.S. VELJESTO ja selle vil. kogu asutajat liiget ning kauaaegset esimeest

väga lugupeetud

prof.dr.phil. JULIUS MÄGISTE't

mälestavad sügavas leinas

TIIU KADAK
SALME LEETMAA-NIILEND
AUGUST MIKS
ARTUR OJASSOO
abikaasadega

MEIE UNUSTAMATA ARMAST VENDA JA ÕNU

ROBERT SOKK'a

sündinud 6. märtsil 1923 Tallinnas
surnud 4. märtsil 1978 Thunder Bay's

mälestavad sügavas leinas

VEND abikaasaga Kodu-Eestis
ÕETÜTRED Kodu-Eestis

Puhka rahus!

ARMAST LAHKUNUD SÕPRA

ANITA NUKK'a

mälestavad

MILVI SILM perekonnaga
LIIDIA JEEGER
HEINO JEEGER perekonnaga

OOTAMATULT VARISES MANALASSE MEIE ARMAS SUGULANE

ROBERT SOKK

Sündinud 6. märtsil 1923 Tallinnas
Surnud 4. märtsil 1978 Thunder Bay's

Mälestavad leinas

RICHARD ja MAIJA SOKK
ERIC ja ALLAN

Puhka rahus!

ARMAST VENDA

JOHANNES LOOSBERG'i

surnud 8. märtsil 1978 USA-s

leinavad

ÕDE ja ÕEMEES
OMAKSED kodumaal

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1498

OOTAMATULT MANALASSE VARISENUD SELTSI LIIGET

ROBERT SOKK'a

sündinud 6. märtsil 1923 Tallinnas
surnud 4. märtsil 1978 Thunder Bay's

mälestab leinas

THUNDER BAY EESTI SELTS

Puhka rahus!

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Kodumaal valitakse piiskoppi

STOKHOLM — Kodumaal toimuvad 31. mail kokku astuval kirikukogul sealse luteri kiriku peapiiskopi valimine.

Pärast peapiiskop Alfred Toominga surma m. a. oktoobris, on peapiiskopi kohustes olnud assessor E. Hark, kes on tõenäoline kandidaat valimistel.

Teadaanne

Tallinna Linna Tütarlaste Kommentsgümnaasiumi vilistlaste järjekordne kokkutulek on pühap., 2. aprillil kell 2 p.l. Lydia Kolk'i kodus, 162 Gordon Rd. Pr. Lund'i Prantsusmaa reisukirjeldus.

Osavõtust palutakse teatada tel. 444-9850 või 239-6590.

Elmar Laisk, füüsikamagister ja Sydney ülikooli õpetlane, võttis San Franciscos osa ülemaailmsest füüsikute kongressist oma ülikooli esindajana, kus ta esines loenguga nendest ohtudest, mida aatomreaktoriga varustatud satelliidid orbiidil tekitavad inimkonnale. USA ajakirjanduses äratas see suurt tähelepanu Kanadas allalangenud vene satelliidi taustal.

Ülo Ignats, noor ajakirjanik, EPL toimetaja, valiti Ida-Euroopa Solidaarsusekomitee esimeheks. Komiteel on oma ajakiri, solidaarsusefond ja eesmärgiks mh. on abistada poliitvange Ida-Euroopa vanglates.

Olev Mikiver kultuuriauhinna laureaat

STOKHOLM — Rootsi Eestlaste Esinduse kultuuriauhinna žürii otsustas 1978. a. kultuuriauhinna — ca $1000.— — anda kunstnik Olev Mikiver'ile (s. 1923), kelle debüüt toimus eestlläti kunstinäitusel Liljevalchis 1945. a. Mikiver on seega üle 30 aasta olnud aktiivses loomingus. Pikki aastaid täitis ta ka dekoraatori ülesandeid Malmö linnateatris. Ta on endine soomepoiss, kes viibis ka rindel.

Žürii motivatsioonis mainitakse muu hulgas Mikiveri loomingu kohta: „ta isikupäraselt kujundatud looduse vormid on saanud ta subjektiivsete tunnete ja elamuste vahendajaks. Ta on elavaks teinud kodupaiga loodust, mis isiklike mälestuste kõrval sisaldavad ka üldinimlikke tõdesid. Ta on väljendanud isiklikke probleeme, seades neid peagu filosoofilisele või isegi religioossele alusele".

Kultuuriauhinna üleandmine laureaat O. Mikiverile toimus laupäeval, 11. märtsil Stokholmis.

Tänavuse auhinna žüriisse kuulusid: kunstnik Ernst Jõesaar, kunstiajaloolane Evi End, kirjanik Arvo Mägi, prof Hans Kauri ja alaline sekretär Arvi Moor.

Seitse kunstitööd Argentiinast EKK-le

Argentiinas elav eesti skulptor Alfred Saaring on annetanud seitse oma tööd Eesti Kunstide Keskuse muuseumile. Kolm tööd tõid äsja Argentiinas viibinud eesti turistide ekskursiooni liikmed Torontosse kaasa ja andsid need üle Kunstide Keskuse juhatusele. Kaks tööd — „Ärkamine" ja „Võimleja" esitati AABS'i raamides toimuvale EKK ülemaailmse Balti skulptuuride näituse žüriile, kes pidas oma koosoleku sel nädalal. Žüriisse kuuluvad Peeter Sepp, Edgar Krumins ja prof. Harald Glass.

Toronto Eesti Naisseltsi abiesinaine Erika Potisepp annab esimese auhinna võitjatele Karina ja Marcus Tammele üle esimese auhinna.

Suusaspordiga suvekodu ümberehitamist toetamas

Pühapäeval, 5. märtsil korraldati esmakordne Suusa-t-on eestlaskonnas. Loodusrikkas Morningside'i parki ol dr. Jaan Roos sisse sõitnud kaks rada. Lühem, ühekilomeetrine rada leidis vähem kasutamist kuna juba kaheksa- üheksa aastased noored pidasid oma vanematega sammu kuuekilomeetrilisel rajal. Üleöö tekkinud suusaradade toredust said proovida ja kiita ka teised murdmaa-suusatamise spordi harrastajad.

Hea libe kelgumägi pakkus rõõmu pisi-lastele ja hiljem nendele, kes pärast suusa-normi täitmist ikka veel ei raatsinud lõbusalt koosviibimiselt lahkuda.

Registreerimist, laste järelvalvet ja sõbraliku mahlapausi organiseeris Erika Potisepp. Kohapeal registreeritud sõitjaid oli 40. Osavõtjate hea töö tulemusena peaks laekuma suvekodu ambulantsile tubli summa.

Väikesed Karina ja Marcus Tamm teenisid endale esimese auhinna sõidutoetajate allkirja hankimisega. Perekonna auhind läks perekond Laarile. Nimetatud auhind oli macrame öökull valmistatud Reet Roosi poolt.

Toronto Eesti Naisselts tänab kõiki toreda ja hoogsa osavõtu eest ning dr. Roosi ja tema abikaasat vaimuka idee ning abi eest.

Noorte-Aasta aktsioon Põhja-Ontarios

Lähtudes tõsiasjast, et N. Liidu Ottawa saatkonnast on levitatud üsnagi soliidse välimusega „teatmeteoseid" ka N. Eesti kohta Kanada koolidele, millede sisu suhtes aga on Eestist päritolevatel Kanada kodanikel veidi erinev seisukoht, tekkis Sudburys mõte teha midagi seesugusele „uusajaloole" vastukaaluks.

Algatuse tegid selleaastased Sudbury leerilapsed, kes 24. veebr. kuupäevaga ja Internatsionaalset Eesti Noorte-Aastat mainivas kirjutises raamatu esilehel, annetasid A. Viirlaid'i „Graves without Grosses" oma kooli (keskkooli) raamatukogusse.

Asjaga liitusid eestlasist üliõpilased Laurentiani ülikoolis, kes raamatu oma endistele keskkoolidele annetasid. Ja ka teisigi — nii on Sudbury keskkoolid varustatud raamatuga, mille kohta on seni lugenuil hea hinnang, kui ilukirjanduslikus vormis teatmeteosel.

Läbirääkimised on käimas veel Elliot-Lake'i, Sault Ste. Marie ja Thunder-Bay noortega ja on usutav, et ka seal aktsiooniga ühinetakse.

21. dets. möödunud aastal ilmus Infro-bulletäänis Kanada mitmekultuuri minister N. Cafik'u teade Kanada ungarlastest, kes 4 aastaga kogunud $300.000 ja föderaalvalitsuselt lisatud $300.000-ga, avavad Toronto ülikoolis ungari-alase õppetooli. Lätlastel ja leedulastel on miljoniised aktsiooni kapitalid — millede intressidest (läti ca $100.000, leedu ca $200.000—300.000) oma välisvõitlust finantseerivad.

Westholmlaste kokkutulek

Laupäeval, 1. aprillil kell 6 p.l. leiab aset endiste Westholmi gümnaasiumi õpilaste ja õpetajate kokkutulek, et tähistada kooli 71. aastapäeva ja Jakob Westholmi 101. sünnipäeva. Samuti peetakse ka Westholmlaste Koondise 1. peakoosolek. Kokkutulek toimub nagu möödunud aastalgi EÜS-i ruumes, 905 College Street, Ossingtoni ja Dovercourti'i vahel.

Eelmisel aastal loodud koondis on kasvanud 33-liikmeliseks ja liikmeskond ei haara üksnes torontolasi vaid koolivendi Montrealist kuni Floridani. Westholmlaste ja prantsus-lütseumlaste ühine sidemepidaja „Must-Valge", mille esimene number ilmus möödunud sügisel, on saadetud senini 140-le koolivennale ja -õele. Kavatsusel on anda kooli 75-ndaks aastapäevaks juubelialbum välja.

Kuna eeloleva kokkutuleku korraldamiseks on oluline teada umbkaudset osavõtjate arvu, palume helistada ja registreerida hiljemalt 17-ndaks märtsiks juhatusliikmeile: Toiger — 284-5306; Salurand — 465-2219 (päeval); Piiroja — 445-7630.

Tammiehitajate 30. a. juubelikokkutulek

Kolmekümne aasta eest Saksamaalt Kanadasse asunud eestlastel, kes tulid Ontario Hydro töölepingu alusel Ottawa jõele tammide ehitustöödele, oli koosviibimine pärast kümne aastast siinviibimist. Selle aasta 3. aprillil möödub 30 aastat, mil astuti Kanada pinnale Halifaxi sadamas ja asuti pärast kolmepäevast sõitu Ontariosse, Pembroki lähedale Ottawa jõele suure elektri jõujaama tammi ehitamisele. Selle grupi koosseisu kuulusid üle 45 mehe mitmetest seekordsetest U.N.N.R.A. ja Ameerika sõjavägede juurde loodud ehituskompaniide teenistujatest. Mehed olid töölepingu alusel, mis oli 1 aastase kestvusega, pärast kohustatud töötama elektrijõujaamade töödel mitme Ottawa jõe jõujaama juures. Peale töökohustuse lõppu anti alles luba perekondade järeletulekuks.

Kui 10 aasta koosviibimisest võtsid osa ainult mehed, siis eelolev „30 aasta jällenägemine" toimub koos perekonnaliikmetega. Torontos asuvad selle grupi liikmed on reserveerinud vastavad ruumid Prince Hotellis 29. apr. õhtusöögiks.

Organiseerimise läbiviimiseks on vajalik saata välja vastavat informatsiooni ja samuti saada nende isikute aadresse. Toimkond soovib kõigi osavõtmist, milleks palutakse kõikide teadaolevad aadressid saata toimkonnale.

Esialgse informatsiooni palume saata: Emil Eerme, 20 Farmcote Rd., Don Mills, Ont. M3B 2Z4, telef. 447-2539.

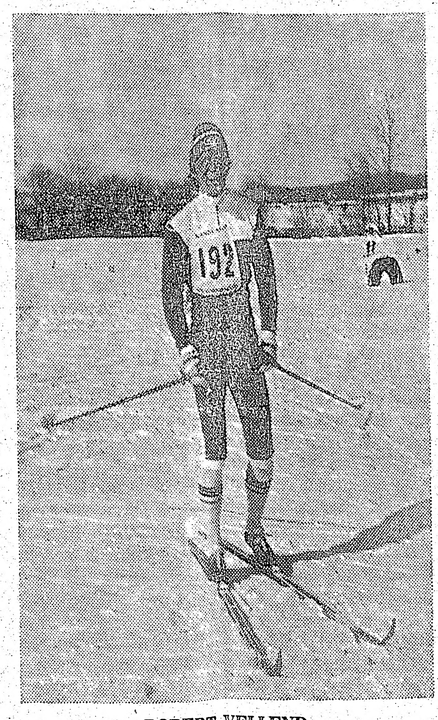

ROBERT VELLEND

Robert Vellend Põhja-Ameerika meister

9.—12. märtsini Lake Placid'is toimunud Põhja-Ameerika murdmaasuusatamise meistrivõistlustel võitis Robert Vellend noorte meeste 15 km ajaga 46.40. Teiseks tuli Scott Taylor Alaskast (46.51) ja kolmandaks Marvin Strimbold Briti Kolumbiast ajaga 47.05.

Kaks päeva hiljem toimunud 3 × 10 km teatesuusatamises võitis Kanada noorte meeskond, kus esimeses vahetuses sõitis Robert, Ameerika noorte rahvusmeeskonna (4 sekundiga!).

Universal Health Products
1546 QUEEN WEST, TORONTO, ONT. M6R 1A6 — Tel. 535-2778
Äsjaavatud eesti NATURAALRAVIMITE, TAIMEROHTUDE ja TERVISTOIDUAINETE ÄRI
Müügil EUROOPA KOSMEETILISED vahendid
Samas FOTOAPARAADID, FILMID ja FOTOTÖÖDE vahendamine
Tellimised ka tel. teel ja postiga
Nõudke hinnakirju!
KUULUTUSE ETTENÄITAMISEL 5% HINNAALANDUST!

VÄLJAMÜÜK kolimise puhul!
20% - 40% HINNAALANDUST
- Klaastarbed
- Plastik toidunõud
- Laudlinad
- Küünlad ja küünlajalad
- Ehted
- Saunatarbed

SCANDIA DELICACIES
2½ Manor Rd. E., Toronto — Tel. 489-0162
Äri uus asukoht: 2079 YONGE ST.
Avatakse 30. märtsil

INCOME TAX PREPARATION
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962
Töötanud 1973. a. alates

TULUMAKSULEHTEDE TÄITMINE
Kivi Income Tax Service
234 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Telefon kontoris 466-4813, kodus 759-3588
PENSIONÄRIDELE HINNAALANDUS

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Kevadpühade nädalal on äri avatud: esmasp., 20. märtsil, teisip., 21. ja kolmap., 22. märtsil 9—6. Neljap., 23. märtsil 9—7.
SUUR-REEDEL JA LAUPÄEVAL SULETUD

KEVADPÜHADE LAUALE OSTKE MEIE SAADUSI
VIKING FOODS & IMPORTS
133 LAIRD DRIVE, TORONTO M4G 3V5 TELEFON 425-0450
- Suitsukalkunid, -singid, -lõhed, -siiad ja -forellid
- Suitsukilud Soomest
- Soome kilud ja silgud
- Eesti hapukapsad
- Skandinaavia delikatessid ja konservid
- Euroopa juustud
- Eesti ja soome pagarisaadused
- Väga maitsvad islandi rasvaheeringad
- Suur valik mitmesuguseid kalafileesid purkides

SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetule tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
Remeny
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto M5V 2B6 • Tel. 363-1966

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Factory On Wheels
940 ALNESS STREET, UNIT 12 DOWNSVIEW, ONTARIO M3J 2R9
5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

RISTSÕNA NR. 959

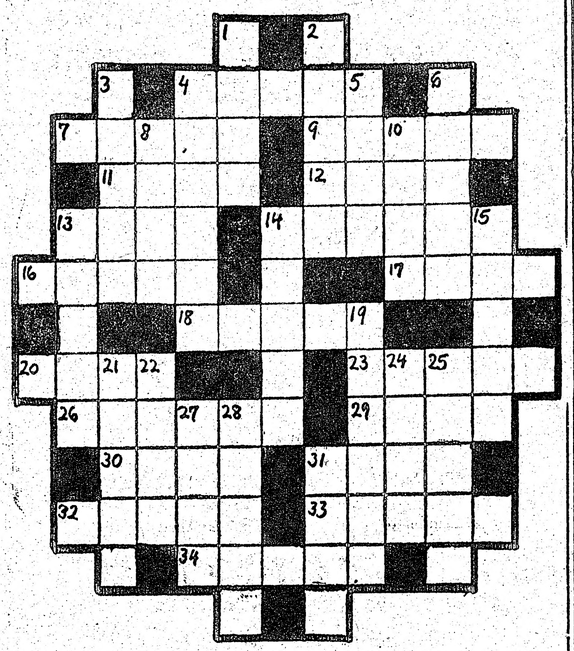

Põikread: 4. Kivist aine, 7. Sobiva suurusega, 9. Peidus, varjul, 11. Rahaühik, 12. Võõrasema, 13. Ajend, 14. Kõige enne, alguseks, 16. Jõgi Saksamaal, 17. Põlluvili, 18. Tähtkuju, 20. Sugulane, 23. Annetus, loobumine, 26. Tuntud eesti naistegelane minevikus, 29. Väike tükike, 30. Lääge, 31. Loll, 32. Üksikolend, 33. Ühe eesti kirjaniku kodanlik nimi, 34. Kasulik.

Püstread: 1. Ühe usundi embleem, 2. Osa ühe Ameerika pealinna nimest, 3. Maksis, 4. Eesti kirjanik-luuletaja, 5. Ema, 6. Keha osa (käändevormis), 8. Prantsuse mehenimi, 10. Soliidne naine, 13. Lind, 14. Paremik, valituim osa, 15. Inglise ajaleht, 19. Nukras meeleolus, 21. Virga vastand, 22. Lapik, 24. Lehtpuu, 25. Ajaline mõiste, 27. Juurest (murdesõna), 28. Vorm sõnast olema, 31. Kardetavas olukorras.

SILPRISTSÕNA LAHENDUS

Põikread: 1. Laidoner, 3. Piusa, 5. Kuusik, 6. Vahe, 8. Visa, 10. Saba, 12. Raha, 14. Kava, 16. Paprika, 18. Mesilane, 20. Raspel, 21. Lehe, 23. Lake, 24. Tavaline, 25. Naine, 27. Lase, 28. Koma, 29. Perenaine, 32. Manala, 35. Raba, 36. Madrus, 38. Toru, 39. Neli, 41. Kesa, 43. Kabe, 44. Habe, 45. Maneerid.

Püstread: 1. Laisik, 2. Nerva, 4. Savi, 5. Kuuba, 7. Hera, 9. Sakala, 10. Salu, 11. Turi, 13. Hame, 15. Vanemuine, 16. Pappel, 17. Kalevala, 19. Sibul, 20. Raske, 22. Helisema, 23. Lahepera, 25. Naima, 26. Siinai, 28. Kola, 30. Rebane, 31. Nemad, 33. Nagi, 34. Võru, 37. Ruske, 38. Tobe, 40. Liha, 42. Samas, 43. Karid.

Spordiuudiseid kodumaalt

Otepääl peetud Eesti meistrivõistlustel murdmaasuusatamises võitis meeste 30 km N. Liidu koondise mehena tuntud tartlane Anatoli Shmigun ajaga 1.30.30, teisele kohale tuli võrulane Arne Sirel 1.30.48. 15 km murdmaasuusatamises oli parim A. Sirel 46.37, teine A. Shmigun 46.50, kolmas tallinlane Uno Leist.

Naiste 10 km suusatamises tuli meistriks Tamsalu suusataja Helmi Mihhailova ajaga 39.19, kauaaegne Eesti tippsuusataja Rutt Shmigun-Rehemaa jäi teisele kohale ajaga 40.09. 5 km murdmaasuusatamises oli parim R. Shmigun-Rehemaa ajaga 17.59, teine H. Mihhailova, kolmas Pille Paal, parim juunioride klassi võistleja.

20 km laskesuusatamises tuli esikohale suurmeister Matti Paavo, kes oli ainult ühe sekundi võrra parem esmakordselt meistersportlase normi täitnud Elmo Parikut.

*

Kiievis õppiv pärnulane Jüri Tamm heitis Harkovis peetud võistlusel vasarat 72.10.

Tegelege ausalt töötuskindlustusega.

Töötuskindlustus abistab tööd tahtvaid inimesi selles ajavahemikus kui nad on tööta, kui nad on lõpetanud ühte tööd ning pole veel uut leidnud. See programm on kasulik nii teile kui ka Kanadale. Teeme kõik oma parimat et see niiviisi jatkuks.

Ülekõige tegele meiega ausalt.

ÜHE SÕNAGA:

Töötuskindlustusprogrammi ei tohi väärtarvitada kui tahetakse et ta ka edaspidi hästi aitaks neid kes seda hädasti vajavad. Need kes seda progammi väärtarvitavad, teevad lõppude lõpuks ainult iseendile kahju.

Pidage meeles, et kui teie petate töökindlustust, siis teie talitate seadusvastaselt. Ning nendest inimestest keda süüdistatakse seadusvastases talitamises, mõistetakse 85 protsenti ka süüdi.

MEIE PÜÜAME TEIEGA ÕIGLASELT TALITADA.

Meie ülesandeks töötuskindlustuse büroos on teile maksta niipalju raha kui teil on õigust saada. Seda makstakse nii kiirelt, viisakalt ja õiglaselt kui vähegi võimalik.

Kuid inimesed kes saavad töötuskindlustuse abiraha peavad ka meie vastu ausad olema. Niisiis, teatage meile kindlasti juhul kui teie töötate samaaegselt kui saate töötuskindlustuse abiraha.

Peaasi, ärge nõudke raha mis teile ei kuulu.

The Unemployment Insurance Commission and the Department of Manpower and Immigration have become the Canada Employment and Immigration Commission. For a time, you'll still see our local offices identified as Unemployment Insurance offices or Canada Manpower Centres. When they're together in one location, they'll be called Canada Employment Centres.

Canada's Unemployment Insurance Program

TÖÖTADES INIMESTEGA KES TAHAVAD TÖÖTADA.

Employment and Immigration Canada — Bud Cullen, Minister

Emploi et Immigration Canada — Bud Cullen, Ministre

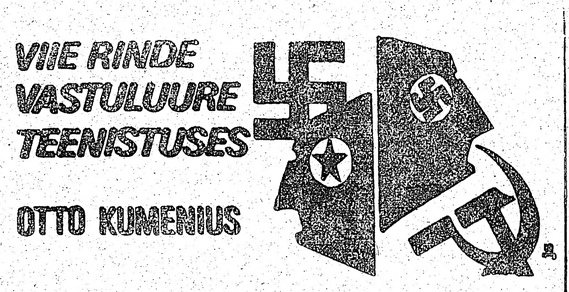

33.

Nii soovis Wagner teada, mis tegemist oli niinimetatud C-osakonnal, mis oli Peterseni büroo „ametlik" peitenimi, Saksa luureteenistuse Norra osakonna ülema dr. Edmund Salaga. Sala oli Vene küsimuste spetsialist ja Wagner kahtlustas teda ja Peterseni salajases koostöös. Need nimed said hiljem üldiselt tuntuks rootsi ajalehelugejaile niinimetatud Skandia Terase loos, kuhu ka Daugs oli sekkunud. Ma ei saanud rahuldada Wagneri uudishimu nende meeste osas, sain anda edasi ainult sellist informatsiooni, mille rootsi tööandjad panid mu suhu sakslaste jaoks.

Igal juhtumil mu töö Stokholmi luurekeskuses hakkas kandma vilja. Sakslaste agendid sattusid ükshaaval püünisesse. See ärritas muidugi Wagneri bürood, kus keegi ei saanud aru, miks agentide võrk vähenes. Pidasin alles ka mõningaid natsi-ühendusi. Nii tutvusin kellegi härra Bomaniga, kes juhatas natsirühma tegevust Stokholmis. Boman korraldas nii, et mind kutsuti koos kolonel Wagneriga mõnele privaatsele õhtusöögile. Libistasin enese siis nende ringkonna liikmeks ja sain palju kasulikke teateid isikuist, kelle vastu Rootsi luureteenistus kohaldas oma tegevuse. Rootsi riiklik politsei napsas pidevalt sakslaste agente „otse teolt", neid kas vangistati või saadeti maalt välja. Politsei oleks võinud teha haarangu ja võtta kinni kogu sakslaste luureorganisatsiooni Stokholmis, mis sel ajal oli luurekeskus number 1. Linn kihises kõigi maade spioonidest. Aga sel ajal peeti antud olukorras siiski targemaks olla rahul mõnede Rootsile ohtlike agentide vangistamisega.

*

Ühel päeval nägin, et ka kolonel Wagneril tuli hätta jääda. Ta hooples vähe siin ja seal tähtsail kohtadel olevate rootslastest tuttavatega. Ta võis, oma sõnade kohaselt, hankida Rootsi tulnud välismaalaste kohta käivat igasugust informatsiooni. Minu ülemad kiitsid heaks minu poolt tehtud plaani ja siis algasin lõksunööride tõmbamisega. Teatasin Wagnerile, et olin teise „postkasti" vahendusel — minu esimene „postkast" oli Wagnerilt Cellariusele minev kirjade hoiukoht — saanud otse Onkel Maxilt ülesande hankida informatsiooni kõigest sellest, mis Eestis uue venelaste okupatsiooni ajal juhtus. See oli puhas bluff — sellist „postkasti" minul muidugi ei olnud! Seletasin Wagnerile, et olin saanud ühendust kellegi eestlasega, kes oma salajasi teid kaudu sai Eestist kätte kõik need teated, mida Onkel Max iial võiks soovida. Wagner palus siis, et teataksin minu poolt mõeldud „agendi" nime, sünnikoha, sugulussuhted, aadressi ja nii edasi. Selle järel ta lubas hankida mulle nimetatud eestlase kohta kõik saksa ametivõimude käes olevad teated.

Meie kavas oli kasutada „agendina" kedagi Kuusiku-nimelist meest. Meile oli küllalt tema nimest ja aadressist, mees ise ei teadnud midagi meie „hämarast" plaanitsusest. Kuusik oli tagasihoidlik ja omamoodi tark mees, kelle elurännakul ei olnud ainsatki plekki. Andsin nimed, aadressi ja muud teated Wagnerile. Need olid kõik sepitsetud Rootsi luureteenistuses, samuti need „tõsiasjad", mis asetati vajaduse kohaselt kausta Välismaalaste Komisjonis. Just sellesse komisjoni olime soovinud asetada lõksu, sest me kahtlustasime lekkimist komisjoni töötajate ringis. Ja lõksu läks enne pikemat ei keegi muu kui komisjoni büroo juhataja. Saime kinnitavaid tõendeid sellest, et ta töötas sakslaste huvides — ja siia lõppes mehe karjäär. Ta ei olnud sugugi ainus...

*

Wagner määras meie kohtumispaiga Tegnérisse. Nautisime hea õhtusöögi ja kolonel oli parasjagu heas tujus. Ta jättis mulle ümbriku, mis sisaldas Onkel Maxi jaoks tehtud rapordi ja ütles:

„Aga pea meeles, et talle kirjutades mainid, et oled saanud Kuusikut puudutavad üksikasjad minult!"

Kui Rootsi luureteenistuse mehed uurisid raporti, tõdesid nad, et see oli sõnasõnalt sama, mille nad olid ise koostanud ja Välismaalaste Komisjoni jätnud informatsioonina. Nende poolt komisjoni jäetud vaatleja, kes oli kasutanud Kuusiku kausta, et kopeerida selle sisu, oli ka seda märganud. Büroo juhataja vahistati, lisaks mitmeid mõjuvail kohtadel olnud härrad, kel kõigil olid tugevad suhted natsidega. Meie lõks oli töötanud sajaprotsendiliselt.

Need paljastused ja neist põhjustatud vahistused mõjusid pommina Stokholmis. Kuid see kõik oli ainult torm veeklaasis võrreldes sellega, mis puhkes Wagneri büroos. Kuidas võis paljastuda asjaolu, et büroo juhataja oli sakslaste mees? Keegi büroos polnud sellest midagi tähele pannud. Utermark oli vihane ja süüdistas Wagneri, kes rääkivat välja selliseid saladusi — igaüks süüdistas teist. Tegelikult olnuks õige süüdlase leidmine üsna lihtne. Just mina olin esitanud mõtte Kuusikust. Saksa asjamehed olid üksteise järele pistnud oma pea just sellesse püünisesse, mille mina koos oma rootslastest ülematega olime seadnud ja kokku tõmmanud. Aga Wagner ja Utermark oskasid ainult vihas oma juukseid kiskuda saamata sellest targemaks ja taipamata, kes oli paljastanud nende suurepärased ühendused Rootsi ametivõimude hulgas.

*

Välismaalaste Komisjonis aset leidnud skandaali järel muutusid Wagneri büroo mehed muidugi ettevaatlikeks, tegevus organiseeriti uuesti, asjust enam minu juuresolekul ei lobisetud sama avameelselt nagu enne. Ma siiski ei uskunud, et mind kahtlustati johtunud ebameeldivuste põhjustajana, nad hoidsid „uudised" kinni, et rohkem saksameelseid rootslasi ei sattuks raskustesse. Aegamööda olukord rahunes, sain jälle otseühenduse oma sõbra Cellariusega. Tema algatusel olin võtnud oma ülesandeks Rootsis tegutsevate alluvate silmas pidamise. Talle saadetavad rapordid adresseeriti postkasti Dresdenis. Raportide edasitoimetajaks oli kapten Utermarki hoole all töötav saksa kuriiripost — organisatsioon, mis minu arvates ei olnud täiesti „veekindel".

Ühel päeval kirjutasid Rootsi päevalehed, et välisminister Ribbentropi usaldatavaimate meeste hulka kuuluv saatkonnanõunik Hans Metzger oli vahistatud, kui ta katsus salaja oma raadiosaatjat Haaparannast Torniosse viia. Talle anti korraldus maalt lahkumiseks. Küsisin oma ülemalt, kas võiksin kohata Metzgeri sel „armunädalal", mis talle anti enne maalt välja saatmist. Tundsin teda hästi oma Helsingi-ajast, sest juba enne sõda oli minu poolt organiseeritud asjaajamise ja otsimisbüroo osutanud talle vastutulekut; nii olin andnud kaitset ta abikaasale, keda Metzger kahtlustas truudusetuses.

Minu ettepanekuga nõustuti. Võtsin telefonikõne Metzger'ile Saksa saatkonda. Kui ta telefonil vastas, alustasin juttu soome keeles. Metzger oli käinud koolis Helsingis ja rääkis täiesti vabalt soome ja rootsi keelt. Ta tundis mind kohe häälest.

„Just Teie abi vajangi", ütles Metzger. „Kas võime kohata kell viis Katariinahissi juures?"

Kokkulepitul ajal saatkonnanõunik sõitis kohale musta Citroen-autoga ja peatus ettevaatlikult kõnnitee serval. Asetusin tema kõrvale autosse ja sõitsime Djurgårdenisse. Meie vestlus kestis kaua. Ta jutustas oma põgenemisest Helsingist Stokholmi, kui Soome kuulutas sõja Saksamaale. Nüüd töötas ta otse Ribbentropile alluvana. Ta eesmärk oli muuta Rootsi üldist meeleolu Saksamaale leebemaks. Rootslastest tuttavate toimetajate vahendusel paigutas ta eri ajalehtedesse artikleid, mille eesmärk oli pikemas perspektiivis muuta rootslaste meeleolud saksasõbralikumaks. Tal oli käsutada kogu rühm sidemepidajaid. Raadiosaatja õnnetu ilmsikstulek sundis teda katkestama selle lubava töö.

(Järgnel)

Hellakeste ja hundupoegade talipäev Cedar Glen'is

Hundudele ja hellakestele valmistas palju lõbu reesõit läbi lumise metsa.

Laupäeval, 4. märtsi varahommikul sõitis Torontost suur bussitäis hellakesi ja hundusid koos oma juhtidega nende traditsioonilisele talipäevale — Cedar Glen'i. Kaasas oli kõik vajalik varustus — suusad, kelgud, uisud ja mõned emad-isad.

Tuju oli kõigil hea. Hommik ilus päikeseline — talviselt karge ja pisut tuuline. Ees seisis huvitav päev — tundmatud suusarajad ja kelgumäed! Cedar Glen oli „uudismaa".

Et aeg ei läheks pikaks sõites — löödi laulu mis rõkkas! Ikka poisid ja tüdrukud võidu! Kumb pool see kangem oli? — sellest vaikib ajalugu!

Kohale jõudes Cedar Glen'i puistati meid kohe Peamaja ees lumehange — buss pani uksed kinni ja teekond läks edasi igaühe omal kahel jalal — või mõne teise pahema koha peal — sest tee läks järsku mäest alla orgu. Orus alles avanes õige pilt. Kõikjal ilusad kelgumäed ja lumeehtes metsatukad. Hiiglased elupuud raksusid-praksusid külmas talvetuules ja puudealune tee mööda ojakallast viis meid varsti välja lagendikule, kus ees ootas juba terve hulk varem kohalejõunud juhte, poisse ja nende vanemaid.

Samas puude all oli ka meie valdusesse antud metsamaja — kõigi mugavustega — oli avar, soe ja suure kaminaga. Laual ootas soe kakao ja „taignalollid".

Peale söömist-joomist siirduti tegevuse juurde. Jaan valis suusarajale oma abilisteks kõige tõsisemad ja asjalikumad mehed — Viktor kelgumäele aga kõige nooremad ja nägusamad neiud! Margus oma lumekingadega oli õnnemees kui aga abilisi jatkus — sest lumekingade sidumine palju käega ja lahtise välja peal kibeda tuule käes ei olnud juhtidele mingi mõnu asi.

Noorte suusatajate, kelgutajate ja lumekingadega võidujooksjate vahelt viiksatas ka vahetevahel paar hästituntud nägu — Tiia ja Silver! Toetasid päris asjalikult oma suusakeppide najale ja proovisid omi võimeid näidata — aga võitjate nimekirjas nad millegipärast ei olnud...

Fotograafe oli mitu — kõik väga asjalikult ametis oma „peenikeste" aparaatidega. Proovisid ju jäädvustada tähtsaid momente, mis otsustasid kaotuse või võidu!

Üle kõige selle hullamise aga undas tuul ja sillerdas päike... ja kiirgas vastu lumehangedelt nii, et tahtis silmanägemise võtta!

Peale võistlusi oli lõunasöök. See oli kõige kehvem meie terves skaudi ajaloos! Puudus EESTI EMA oma käsi... Nälga me ei jäänud — aga teinekord teeme teisiti! Kakaod oli aga ülikülluses — aga juhid pidid oma kohvi pärast mustalt jooma, sest jänused hundupojad olid kooretopsi tühjaks limpsinud...

Peale lõunasööki oli vahe vaba aega ja siis läks lahti saanisõiduks — „Kuljuste kõlinal — läbi metsa, maa — Oh mis rõõm on valges lumes sõita saaniga! See oli alles mõnus!!! ... ja uiskudele — vabatahtlikult... ja poolest saadik „sunniviisil" — sest erikatsed tulid vastu võtta ja pidi poognaid mõõtma. Kuulsin Luule juhised: edaspidi ja tagurpidi, sõõrid jne.

Päev sai peagi otsa — andsime tunnustuseks kõigile lindi rinda kes osa võtsid ja kaasa aitasid — ja jagasime kulda, hõbedat ja pronksi neile, kes teistest kribe ette jõudsid...

HELLAKESTE-HUNDUDE TALIPÄEVA VÕISTUS TULEMUSED:

SUUSATAMINE

7 a. ja alla:
1. Heiki Altosaar — Lemb. — 8.57
2. Alaric Nurm — Lemb. — 9.12
3. Ivar Soever — Kalev — 16.08
4. Marcus Tamm — Lemb. — 16.09

8—9 a.
1. Rein Lomax — Lemb. — 6.24
2. Andres Nurm — Lemb. — 6.45
3. Mikk Altosaar — Lemb. — 7.11
4. Henrik Vasila — Lemb. — 7.20

10—11 a.
1. Ronald Liiksoo — Kalev — 6.44
2. Raimo Karhunen — Kalev - 6.54
3. Karl Konze — Lemb. — 7.19
4. Mark Olup — Kalev — 9.38

LUMEKINGAD

7 a. ja alla:
1. Alaric Nurm — Lembitu
2. Marcus Tamm — Lembitu
3. Ivar Soever — Kalev

8—9 a.
1. Veikko Karhunen — Kalev
2. Tarmo Soots — Lembitu
3. Kenny Ahlberg — Kalev

10—11 a.
1. Raivo Karhunen — Kalev
2. Karl Konze — Lembitu
3. Ellen Ruberg — Põhjala Tütred

KELGUTAMINE

7 a. ja alla:
1. Alaric Nurm — Lembitu
2. Erik Sulev — Kalev
3. Heiki Altosaar — Lembitu

8—9 a.
1. Kenny Ahlberg — Kalev
2. Andres Nurm — Lembitu
3. Peeter Roose — Kalev

10—11 a.
1. Martin Mällo — Viking
2. Karl Konze — Lembitu
3. Glen Preem — Kalev

Lõpuks — Tänu Taevaisale ilusa Talipäeva eest. Lapsed jäid kõik terveks ja nende punapõskedelt ja silmasärast paistab päike meile kevadeni — võibolla isegi järgmise talveni, sest Seedrioru — (tõlgi ära Cedar Glen) sai kinni pandud 10. veebr. 1979!

LIA

Tiina Bougase karjäär tennises

Tennisespordi ajakiri „New England Tennis", tuues võistluste andmeid New Englandi osariikidest, märgib kaasavõistlejaist üksikmängudes kuni 18-a. esimeste seas Tiina Bougase, kes on arstidepaari Tiina Pärlin-Bougase ja J. Bougase tütar. Tiina Bougas on juba tuntud tennisist. Ta võitis möödunud aastal New Yorgis võisteldes Kanada parimat. Leht toob Tiina Bougase foto ja selle juures paremusjärjestuse New Englandis 16-a. klassis, milles Tiina on 1. kohal.

TULUMAKS:

ELUGA KAASUV FAKT

Iga kanadalane, kellel on olnud 1977. aastal sissetulek, mis ületab lubatud mahaarvestused ja isiklikud erandid, peab täitma T1 Individual Income Tax lehe ja tagastama selle mitte hiljem kui 30. aprillil, 1978. Kui teile ei ole tulumaksuleht posti teel saabunud, siis hankige see endale kohalikust postkontorist või District Taxation Office'ist.

Tulumaksulehte kasutatakse põhiliselt enda identifitseerimiseks, kõigist allikatest saadud sissetulekute esitamiseks, sissetuleku redutseerimiseks lubatud mahaarvestuste ja erandite mahaarvestamisega ja lõpuks tulumaksu väljakalkuleerimiseks. Tulumaksu formulari on käesoleval aastal parandatud, et teha teile ülesannet nii lihtsaks kui võimalik. Teie abistamiseks on teie tulumaksulehele kaasa lisatud Income Tax Guide (Tulumaksu juhis), mis annab teile vajalikku abi.

On tähtis, et teie täidate oma tulumaksulehe korralikult ja täpselt. Esmajoones pidage silmas, et teie registreerite KÕIK oma sissetulekud, mitte ainult need, mis on esitatud teie tööandja poolt antud T4 sedelil, vaid ka kõik teised aasta jooksul saadud sissetulekud. Näiteks kõik tasud teie teenuste eest, mille vastu teile ei ole antud T4 sedelit, sularahas saadud jootrahad ja kingid, kõik sissetulekud investeeringutest, kaasaarvatud intressid sõpradele ja sugulastele laenatud summadelt, sissetulek üürist ja kõik teile maksetud perekonna toetussummad.

Mida on võimalik mahaarvestada? Kui teie näiteks toetate kedagi Kanadas (või väljaspoolt Kanadat kui ta kvalifitseerub teist olenevale isikule), siis võite nende isikute põhjal teha isiklikke mahaarvestusi. Kui teist olenev isik elab väljaspool Kanadat, siis peate täitma vastava formulari (TIE-NR), mida teil on võimalik hankida lähemast District Taxation Office'ist ning lisama selle tulumaksulehe juurde koos vajalikkude originaalsete kviitungitega.

Tulumaksulehe korralikuks täitmiseks jälgige täpselt juhendis antud juhtnööre.

Kontrollige mitu korda kalkulatsioone. Ärge unustage ka kõiki vajalikke kviitungeid ja sedeleid ning postitage tulumaksuleht mitte hiljem kui kesköösel, 30. aprillil, 1978.

Revenue Canada Taxation — Revenu Canada Impôt

Hon. Joseph P. Guay
Minister

L'hon. Joseph P. Guay
Ministre

Dipl. arh. J. E. Ilmas 70-aastane

Neil päevil astub Torontos arh. Erich Ilmas üle 70 a. läve. 70 aastat on pikk aeg inimelus ja see aeg näitab kuidas on kujunenud noorest hariduse- ja töötahtelisest Ilmasest tõsine, intelligentne ja taktitundeline isikusus.

Eric Ilmas sündis Järvamaal, Koeru kihelkonnas taluperemehe pojana 20. märtsil 1908. a. Kodus, Kabritsa talus, nagu igas eesti talus, kus lapsed abistasid vanemaid talutöödes, tuli ka E. I. jõudumööda osa võtta igapäevastest toimetustest. Nii kasvas temas juba noorusaastail vastutus- ja kohustustunne töö vastu.

E. Ilmas lõpetas Paide Ühisgümnaasiumi 1927. a. kevadel. Sama aasta sügisel siirdus Tallinna ja alustas õpinguid Tallinna Kõrgemas Tehnikumis (Tehnika Ülikool) arhitektuuri osakonnas.

Pärast Tehikumi lõpetamist kaitses oma diplomitööd 1935. a. kevadel. Otsekohe pärast ülikooli lõpetamist siirdus juubilar Eesti Vabariigi põllutööministeeriumi teenistusse. Nendel aastatel projekteerti suurel hulgal uusi asundustalusid. Nende uustalude plaanikindla hoonestamise projekteerimisel oli E. I. isik tõhusalt kaastegev. Sellele laialaulatuslikule kavale, mis oli Eestis alles hoogu võtmas, tõmbas kriipsu peale N. Liidu okupatsioon 1940. a.

Saksa okupatsioon ajastul 1941—44 taastati asundusamet ja E. I. toodi selle ala eriteadlasena sinna tagasi.

Septembris 1944 lahkus E. I. koos abikaasa Irene ja tütre Helgiga Tallinnast Saaremaale ja sealt 7. okt. paadiga Rootsi.

Rootsis töötas E. Ilmas joonistajana ja 1951. a. mai kuul tuli E. I. perekond Rootsist Kanadasse. Torontos on E. I. töötanud kunstiliikkude uisuteede ja spordihoonete kavandamisel, hiljem uurinud betooni ja raudbetooni rakenduslikke probleeme Kanada kliima eritingimustes. 1965. a. sai ta Ontario professionaalse inseneri õigused.

Kuni puhkepalgale minekuni 1973. a. sügisel töötas E. I. General Engineering Co-s. vaneminsenerina kaevandushoonete teraskonstruktsioonide tugevusarvestuse alal. Asudes pensionile jäi tal pooleli uudse ja lihtsama meetodi arendamine ja viimistlemine teraskonstruktsioonides „tala-samba" tugevusarvestamiseks. Nende uuete valemite ja võrrandite kallal töötab ta praegu koduses rahus.

Oma igapäevase töö kõrval on ta osa võtnud ka mitmesugustel idee-kavandite võistlustel, näit. Eestis tunnustati E. I. kava Pärnu linna esindusliku linnaosa kujundamiseks teemal „Raudteejaama ümbrus" II auhinna väärilisena. Ta on väljaspool Eestit Rootsis ja Torontos projekteerinud ühe kiriku, mitmed majad ja suvilad.

Iseloomult tagasihoidlik, vähese jutuga, kuid sõna võttes ütleb alati olulise. E. Ilmase sõbralikkus ja abivalmidus kaasinimeste vastu ei piirdu mitte ainult sõnadega, vaid ta on valmis nõu ja jõuga ligimest abistama. Tema arvukas sõprade ringis on niisugusele inimesele kerge ja rõõm soovida eelseisvateks aastateks tervist, jatkuvat töötahet ja palju ilusaid päevi.

Akadeemiliselt kuulub E. Ilmas ÜS Raimla vilistlaskonda. ÜE Raimla pere liikmed siin ja mujal laias maailmas ühinevad tema sõpradega ja õnnitlevad südamest armast vilistlast-juubilari ja soovivad temale palju aastaid.

V. AVARLAID

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

Richard Kivit 90

90-aastaseks sai 11. märtsil eesti populaarne kunstnik, raamatuillustraator ja lasteraamatute autor prof. Richard Kivit, kes praegu eluneb Kornwestheimis, Saksamaal. Vaatamata kõrgele vanusele on kunstnik veel praegu loomishoos.

Võib õigusega ütelda, et Eestis ei olnud ühtegi suuremat kirjandusettevõtet, kus R. Kivit ei oleks olnud kaastööliseks. Esimese eesti raamatuaasta puhul 1935 oli, näiteks, välja pandud 92 teost R. Kiviti siseillustratsioonidega. Tema poolt illustreeritud väljaannetest hinnatakse eriti kõrgelt Looduse „Kuldraamatu" sarja. Kuid R. Kivitit on huvitanud ka graafika, akvarelli ja õlimaaling. Häid tulemusi on ta samuti saavutanud eksliibriste alal.

Saksamaal on kunstnik teinud endale väga hea nime. Ta on valmistanud ja valmistab veel praegu Stuttgardi, Ludwigsburgi j.t. muuseumidele tellitud töid ja temale on antud ka professori tiitel. Saksa ajakirjandus on temast korduvalt väga kiitvalt kirjutanud. Juubilar kujundab muuseumide loodusteaduse osakondadele joonistusi zooloogia valdkonnast, olles sellel alal väga otsitud jõuks.

VES

Kohvi hind ei alane

RIO DE JANEIRO — Brasiilia tähtsaimal kohviistanduste alal on jätkunud üle kuue nädala põud, mis on hävitanud osa Brasiilia kohvitoodangust. Tänavuse arvestatava 20,8 miljonilise koti suurusest saagist on põua tõttu kaotatud üle 2,8 miljoni kotti kohviube.

Ja selle tulemusena arvab Brasiilia kaubandus- ja tööstusminister Angelo Calmon de Sa, et kohvisaagi vähenemise tõttu kohvi hind tõuseb maailmaturul, kuigi kohvisõbrad on oodanud hinna langust.

Põuda kannatanud Parana osariigis, mis on Brasiilia tähtsaim kohvimaa, ei ole kuuel nädalal sadanud.

● Elisabeth Raudsepp Sao Paulos Brasiilias tähistas oma 96-ndat sünnipäeva. Ta on sündinud Pärnus ja rändas Eestist välja 1926 koos mehe ja kolme lapsega. Ta elab praegu oma lesest tütre Alva Ervedali juures. Elisabeth Raudsepp võttis oma kodus pärast sõda, kui eesti põgenikke hakkas Brasiiliasse saabuma, neist hulga oma kodus vastu.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 16. märtsil 1978 — Thursday, March 16, 1978

KIREV MAAILM

STOKHOLM — Pärast mitmeid katseid 10-meetrilisel distantsil, Rootsi Tänavaliikluse Instituut leidis, et keskmine rootsi pensionär jalutab kiirusega 0,9 meetrit sekundis. Uurimus tehti selleks, et kuna jalakäijate kiirus on tähtis liiklustulede seadmisel, siis võidakse tulemustega arvestada. Uurimuses selgus, et pensionärid on aktiivsed jalutajad, kasutades selleks 30 kuni 45 minutit päevas.

STOKHOLM — Vene keele domineerimine kodumaal muutub ikka tugevamaks. Hiljuti kodumaal käinud on sealt kaasa toonud elektrirongi pileti Tallinna ja Nõmme vahel. See oli, nagu lisatud fotokoopiast nähtus, ainult venekeelne. Raudteed on otse allutatud Moskvale ja seal tuntakse ainult vene keelt...

LONDON — Inglise näitlejatar Maggie Wright mängis ühes TV programmis „The Professionals" (Elukutselised). Selle käsikirjas oli koht, kus tal tuli anda telefoni number. Kuna ta ei hakanud end pikalt vaevama, andis selle, mis talle esimesena meelde tuli, see on oma numbri. Nüüd on tal pidevalt helistamisi.

TOKIO — Põhja-Korea ütles, et Ameerika Ühendriikide ja Lõuna-Korea ühised sõjalised manöövrid, mis algasid 7. märtsil, on ohtlik sõjaga mängimine, mida ei tohi teha. Üks välisministeeriumi ametnik ütles, et need 11-päevased manöövrid, millest võtavad osa 62.000 Lõuna-Korea ja 30.300 Ameerika Ühendriikide sõdurit, mitte ainult ei suurenda pinget, vaid viivad situatsioonini, et Korea on jälle sõja äärel, mis ei ähvarda rahu mitte üksi Aasias, vaid kogu maailmas.

Filmiga eestlasi ameeriklastele tutvustamas

Elmar Epneri edukas Eesti tutvustamisreis Floridas

NEW YORK — Filmimees Elmar Epner, kes äsja saabus tagasi New Yorki, oli neli nädalat veetnud Floridas mitmesuguste kavadega. Peale rea filmiettekannete suuremates eestlaste keskustes, sõitis ta Lääne-Floridas asuvasse suuremasse linna Pensacolasse. Üle nädala seal toimunud Eestit tutvustavatest üritustest, millede keskuseks oli „Estonian Heritage" film, kõneleb Elmar Epner ise lähemalt.

Läbi idarannikul möllavate erakordselt tugevate jää- ja lumetormide õnnestus mul õnnelikult läbihiilida ja kavadekohaselt õigeks ajaks jõuda Floridasse, kus ettenähtud olid eestlastele filmiettekanded. Põhjapoolsed külma- ja tormilained kohati näisid isegi mõjutavat muidu nii meeldivat talvitushooaega Florida lõunaosades ja mõnelgi korral õine temperatuur kippus ähvardavalt langema külmetuspiirile. Oli siiski vaheldukseks mõningaid randameelitavaid päevi.

Ühel sarnasel oli võimalus lennata sõbramehe käsutuses oleva vägeva teraslinnuga päevaks ühele Bahama saarele kalapüügile.

Miami eestlane tuntud „Erma" viiking Paul Reinholm on nüüd juba üle paarikümne aasta Texase miljonärile Clint W. Murchisonile kuuluva erasaare tööpersonali ülevaataja või „kuberner", „Kurikuulsa" Bermuuda kolmnurgas asuv Spanish Cay 300-aakriline saar asub kuulsa Abaco-reefi vahetus läheduses ja asub Florida idarannikult 200 miili idasse.

Vahepeal oli mul olnud mitmeid pikki telefonikõnesid Lääne-Florida kahe ülikooli poliitilise ja ajaloo teaduskondade professoritega, kes avaldasid soove, et korraldaksin teaduskonna õpilastele „Esto Heritage" filmi ettekande. Neid oli filmi olemasolust ja minu Floridas olekust informeerinud lauljanna Liilia Corradi, kellel seal juba endistest külaskäikudest häid suhteid mõlema suure ülikooli ringkondades. Õnneks oli film, mille teatavasti koostasin N. Y. Kultuurifondile Washingtonist saadud toetusega, minu valduses, et lepingukohaselt sellest endale koopia teha.

Nüüd avanes hea võimalus, et filmi kaudu tuua meie rahva hiljutine traagiline saatus ja probleemid järjekordselt ameerika publikule teadmiseks.

Selleks see film õieti sai ju koostatudki.

Mehhiko lahe ääres asuv Pensacola linn on oma üle sajatuhandelise elanikkonnaga üks vanemaid Ameerika linnu. Siin asub ka suur merejõudude baas ja linn on populaarse vigurlendude grupi „Sinised inglid" kodusadamaks. Erilist elevust lisas linnale veel nn. „Mardi Gras" hooaeg, kus linnatänavatel karnevalitamine käis tihti varaste hommikutundideni.

Eestlasi elab linnas teadaolvalt vaid kaks: dr. Ruudi Orgusaar, Viljandimaa taluperemehe poeg, kes on abielus Alabamast pärineva ameeriklannaga. Teine kaasmaalane on pr. Silvia Alexander, samuti abielus ameeriklasega. Ta on kadunud kirikuõpetaja A. Abeli vennatütar. Dr. Orgusaar elab juba pikemat aega Pensacolas. Omab iseseisva kliiniku ja on paljude aastate jooksul võitnud ametialal soliidse tunnustuse. See on eriti tähelepandav, kuna linnas töötab ligi kolmsada praktiseerivat arsti! Tema abikaasa on äärmiselt energilisena ja suure eestlaste austajana omalle tilesandeks võtnud tutvustada laiemalt oma abikaasa siinnimaad ja saatust Pensacolas ja Lääne-Floridas. Eks selleks vist oli kaasaaidanud ESTO-76-st osavõtt Baltimores. Pr. Alexanderi ja New Yorgist kohale sõitnud perekonnasõbra Liilia Corradi abil õnnestus see üle igasuguste lootuste isegi väga hästi.

Esimene filmi ettekanne oli mul Pensacola Junior College'is, kus esitasin eesti filmi poliitiliste teaduste osakonnale, kus eestlastel on sõpru õppejõudude hulgas. Järgmine ettekanne oli Lääne-Florida Ülikooli suure ja akustiliselt eeskujulikus muusika hallis. Lauljanna Liilia Corradi esitas õnnestunult kolm eesti laulu ettekande vaheajal ja alguseks näitasin oma lühifilmi moodsast naisvõimlemisest.

Kuna esimene ettekanne oli linnas juba teatavaks saanud, siis kohalik raadiojaam oma teadaannetega ja televisioonijaam olid palunud meid oma stuudiosse lühiküsitluseks, mis kõik kaasaaitasid, et ettekannet oli tulnud jälgima saalitäis rahvast.

Avasõna õhtule ütles ülikooli õppejõud prof. Tom Gilliam. Pärast ettekannet tuli minu juurde keegi eakas ja soliidne härra ja minu üllatuseks näitas ette Eesti Vabariigi välispassi. Ta ütles, et elavat juba üle 50 aasta USA-s ja on unustanud peaaegu kõik oma emakeele. Filmiettekandest oli ta kuulnud raadio kaudu. Kahjuks kadus ta rahva hulka ja mul polnud võimalust temaga pikemaks vestluseks.

Kõikidele filmiettekannetele järgnes vestlus, kus publikul oli võimalus esitada küsimusi, millest alati väga elavalt osa võeti.

Kuna Pensacola on tugevalt parempoolse kallakuga linn lõunapoolses USA-s, siis totalitaarsete suurriikide jõhkrad teod väikeriikide hävitamisel võeti vastu siimpaatselt ja arusaamisega. Järgmisel õhtul olime palutud raadiojaama WCOA-sse et tunniajalises populaarses saatekavas „Pensacola speaks", anda pikemalt võimalusi Eesti tutvustamiseks.

Kui enne saadet vesteldes esitasin reporterile küsimuse, mida ta senini on kuulnud või teab Eestist, siis ta otsekohene vastus oli: mitte midagi.

Olen kindel, et pärast tunniajalist saadet tema ja paljud teisedki paaristkümnest tuhandest kuulajaskonnast, olid saanud küllaltki hea ettekujutuse eestlastest.

Kuid sellega ei olnud veel meie „missioon" Pensacolas lõpetatud. Kohalik suurem erakool Pensacola Christian, mille õpilaskond lasteaiast kuni ülikoolini ulatub viie tuhandeni, avaldas soovi seda antikommunistlikku filmi näidata oma kolmele vanemale klassile. Kooli aula oli täidetud viimse kohani. Oli jälle hea näha ühte tähelepanelikku ja distsiplineeritud noorte hulka jälgimas ettekannet.

Kõik ettekanded olid vist heale pinnale langenud ja kohalik TV jaam oli otsustanud filmi „Estonian Heritage" värvilisele videolindile panna. Et saada tunniajalist programmi (film kestab 45 min.), siis saatis jaam oma reporteri dr. Orgusaare juurde koju, et mind filmi koostamise kohta usutleda.

Kokkuvõttes võiks lõpuks mainida, et heal tahtmisel on isegi üksikisikutel võimalus palju korda saata Eesti tutvustamisel võõrastele. Elmar Epner ütleb lõpuks, et tal on valmimas teine umbes samasisuline ingliskeelne film kui „E. H". Ta kasutas filmi ülejääke ja lisas uusi lõikeid, millest sai uus film, mis on sisult kokkuvõtlikult ülevaatlik. E. Epneri lühifilm „Harmony in Motion" oli hiljuti San Franciscos koopia tegemiseks, kus Marika Ruumet koostab TV-saadet Eesti noorte tegevusest.

Kirkland Lake'i talvekarnevali printsess Ann Aaviku (paremal) ja karnevali kuninganna Christianne Lafrance.

Eestlanna talvekarnevali printsessiks

KIRKLAND LAKE — Kirkland Lake'i talvekarneval toimus märtsikuu esimesel nädalalõpul, kokku neli päeva. Seda traditsioonilseks saanud üritust on korraldatud Kirkland Lake'is viimase 20 aasta kestel kohalike elanike poolt. Kirkland Lake'i talvekarnevali kuninganna tiitlile kandideeris üle 20 neiu, kellede hulgas oli ka eestlanna Ann Aaviku, Virginiatown'ist. Ann Aaviku on 13 klassi õpilane Kirkland Lake'i keskkoolis, 17 aastat vana.

Ann Aaviku valiti ja krooniti Kirkland Lake'i talvekarnevali printsessiks, kuna kuningannaks sai Christianne Lafrance.

Kuninganna ja pritsessid said rahalised tshekid. Peale selle muid väiksemaid kingitusi mitmetelt ettevõtetelt.

Riin Rivanool

Aktus

Arukeste-omad ei ole üleüldse mõned niisugused, kes igast kõneõhtust, tantsupeost või kokkutulekust osa võtavad, aga Vabariigi Aastapäeva aktus on selline asi, kuhu lihtsalt minema peab. Just nagu lauakirikusse või jõuluteenistusele, no lihtsalt — tuleb minna! Ei lähekski, aga kõik teised lähevad ka, nii et...

Just parajasti, kui Annike minekule seadmisel uut kübarat pähe sättis, astus naabrimees Pessimiste Peeter sisse ja osatas:

„No mis sinna minna, lähed ja istud üksipäini tühja pingirea otsas, ei sinna enam minejaid ole!"

„Miks siis ei ole? On ju ikka olnud," katsus Annike, millele vastuseks sai pikema seletuse:

„Kes siis sinna enam! Nüüd ju tehakse kõik eraldi. Kirikud, koolid, pensionärid, „Meie Kodu", laulukoorid, organisatsioonid ja mitmed muud — igaüks on juba oma aktuse pidanud. Milleks siis seda ühte ja ühist? Paljud said sedasi oma kõned peetud ja sõnavõtud öeldud, aga kuulu järgi olevat mitmed kõnemehed siiski veel vahele jäänud. Näe, pole veel kuulda olnudki, et saarlased, hiidlased, mulgid, pärnakad ja iga teine maakondki omaette aktust peaks ja seda tuleks küll nõuda ja õhutada. Ja edaspidi võiks selliseid tähtpäevi veelgi jagada linnade, alevite, kihelkondade, valdade ja külade viisi, saaks rohkem aktusi ja ärgu keegi ütlema tulgu, et tuleb aktiivsust ja isetegevust pidurdama hakata! Meid ju ligi paartuhat aktiivset eestlast, kas siis tõesti ei saa kahtekümmet aktustki eraldi ja just samaaegselt ära peetud!"

Peeter oli käinud juba neljal aktusel, aga lubas omas elus veel vaid viimast korda sinna „suurelegi" tulla, kuigi seal pooltühjas saalis istud ja midagi uut või huvitavat sealt niikuinii ei kuule.

Rohkemaks Arukeste omadel aega ei olnud, kuigi Pessimiste Peeter veel üht-teist-kolmandat lisada oleks tahtnud.

Aga see läks kõik teisiti juba algusest peale. Rahvast aina tuli ja tuli, tuli nõnda palju, et kavad said otsa, allsaali-istmeist rääkimata, nii et aktusel kõnelejadki enam kohti ei leidnud, kui nad just varakult platsis ei olnud.

Arukeste omad sattusid selles rüsinas ka lahku ja Augusti viis üks nägus näitsik otse aukülaliste ridadesse, et olgu ja istugu ja tundku olemisest rõõmu. Annike jälle sai sõprade abiga kohad hoopis mujale ja tegi pika ja pingutava otsimise, enne kui oma Augusti kavalehe lugemise varjust kätte leidis. Hea ometi, said sedasi kõrvuti istuma, sest muidu rahvas hakkab mõtlema, et kuidas need Arukeste-omad sedasi eraldi ja et kas on pahukses või mis.

Esimese meelelligutuse tõi juba lippuderivi, orkester, rahvarõivad ja lauljad — neid kõiki oli nii palju. Ja kui piiskop nõnda sütitavalt oli kõnelnud vanglamüürest, mis on ülevalt lahti ja varsti vajuda võivad, ei puudunud palju, et Annike endaunustuses vaimulikule kõnelegi plaksutama oleks hakanud.

Annike lasi pilgul ringi käia. Palju ilusaid rahvarõivaid vaatajategi ridades ja otse vastas rõdul meie koolinoortevägi, väikesed käed ulatamas üle rõduveere või muidu rõõmsalt siblimas, suuremad aga tõsiselna tagaridades. Neist tuleb kord meie uusi rahvajuhte," arutas Annike ja märkas siis otse lavast teispool rõdul noort isa pisikese sülelapsega, keda hoidja aina rahustama ja vaigistama pidi. Seegi oli tore ja vaataja soovis, et toodaks neid pisikesigi kaasa, palju ja maast-madalast, meie kõigi, meie omade, hulka.

„Kümne või 15 aasta pärast kasvab sellest sülesolijastki paras poiss või plika lipuvalvesse panemiseks või muidu õiendajaks," mõtles Annike, kui noortevägi rõdult oma kõnekoori alustanud oli. Ja siis algas suur ninanuuskamine ja pisarapiihkimine publiku hulgas, millist pole vist küll olnud kodumaalt lahkumisest saadik nii suurel määral. Hea, et eesti rahvas vanamoodsal viisil ikkagi veel riidest taskurätte kasutab, sest paberiste krabin sellise hulga juures olnuks üsna vaevav.

Ent siis oli kõik läbi. Hümn lõpetusena, mil käeseljaga pühiti palgelt viimane liigutusmärk ja häbelikult puhastama asuti uduseks-tõmbuvaid prille. Rahvamurd vajus kuumast saalist kargesse talveõhtusse.

Pessimiste Peeter seisis teistest eemal hiigelsamba kõrval ja tema juurde need Arukeste-omad siis tõttasidki.

„Nägid nüüd, Peeter, kuidas saal oli täis ja eesti rahvast tuli siiski kokku ühel nõul ja meelel!" hõiskas Annike, aga Peeter ei jätnud:

„No seekordne oli juubeli asi, sellepärast. Aga ma ütlen, ei tulda sinna järgmisel ega ülejärgmisel ega selle järgmistel kordadel üldsegi mitte. Siis on kõik läbi."

Annikese süda aga oli nii kerge ja meel rõõmus, et ei ta Pessimiste Peetriga vaidlema hakanudki, sest ta teadis ja uskus: tullakse kokku edaspidigi! Mäletama, pühitsema ja nõudma, just nõudma, et meid maailm ei unustaks ega unustaks me isegi!

VABA EESTLANE

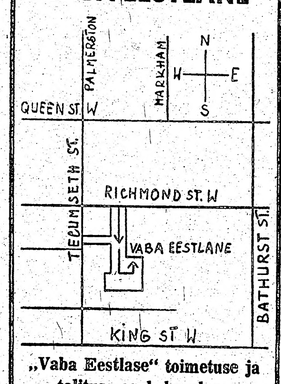

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

MÜÜA
KASEKÄSNU
(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)
„Andy" 34 36th Str. Toronto, Ont.
M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892

Tänuavaldus

Täname isikuid ja Toronto eesti organisatsioone, kellede kaasabil olime võimelised läbi viima mälestusrikka E. V. 60. juubeli-aastapäeva kontsert-aktuse.

Need tõotavad kõned, vaimulikud ja isamaa laulud mis kajasid üle aktusesaali, tungides rahva südametesse, süütasid jällegi leegitsema meie ühtekuuluvuse tunde.

Samas täname A/S Eesti Maja juhatust lahke vastutulelikkuse puhul tasuta ruumide ja toidunõude kasutamise eest õhtusel koosviibimisel Eesti Majas.

TORONTO EESTI
SELTSI JUHATUS

Nalja

Kaks jaanalindu jalutab kõrbes. Küsib üks:

„Kas sa tead, miks meil on õieti niisugune komme, et kaevume peaga liiva sisse?"

„Ma ei tea, miks teised seda teevad. Mina otsin õli."

Maapoiss on suurlinnas ehitustööl. Töötades kõrgetel tellingutel kuuleb ta järsku, kui kiirabi autod hakkavad sireenide unnatest tänaval sõitma.

„Küll on teil siin aga tempo!" ütleb maapoiss meistrile. „Kaks minutit tagasi pillasin telliskivi tänavale ja juba kihutatakse sireenautodega kohale!"